БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 191 (9023)
АВГУСТЫН 15
СУББОТО
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй, эршэмтэйгээр хүдэлхэ болообди, нүхэд хүдөө ажахынхид!

...ө республикымнай хүдөө ...й бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ...он ехэ харюусалгатай хүдэл...үүд тудажа ерээд байна. Тэ...элдэхэ, силос дараха, таряа ...а, хартаабха болон овощь ...жа абаха — эдэ шухалын шу...үдэлмэринүүд бултадаа хаб..., нэгэн доро ябуулагдаха ...нь.

...й таагүй уларилһаа боложо, ...ршон байдалай тохёолдобо...ань, ороохо таряанайнгаа үн...аян ургасые тон богонихон ... соо эрхим шанартайгаар ху...абаха арга боломжо колхоз, ...бүхэндэ дүүрэн бии. Гэдэнэр ...янзын техникээр баян, дүй ...тэй мэргэжэлтэдээр олон ха...

...м аймагуудта таряан бүшмэ...үндэрөөр ургаад, борооной ...оройһондо хэбтэшэһэн ушар...ээгдэнэ. Энээниие шье дабаг...үй бэрхэшээл гэжэ тоолохын ... Хэбтэһэн бүшмэг таряа ...үйгөөр хуряаха техникээр...э талаар дүршэлтэй болоһон ...заторнуудаар шье манай кол...вхозууд баян. Хэлэһэнээ сог...тобшолол хэхэдэ, ургаса ху... хүдэлмэридэ өөһэдөө һайн ...бэлдээгүй байбал, бэеэ сагаа...н тулада элдэб шалтагаан ...һанай дэмы.

...са хуряалгые аймагуудай ...бэлэдхэлтэйгээр угтаад, хэр...р ябуулжа байһаниие бүгэ...элишэлжэ, энэ хүдэлмэридэ ...үдэрнүүдтэ эрид хубилалта ...орилготойгоор һаяхан КПСС ...бкомдо райкомуудай сек...ынууд, аймгүйсэдкомой түрүү...эр болон республикын хүтэл...ы хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн ... Зүблөөнэй урда тээ энэ асуу... хэдэн аймагууд шалгагда...йгаа. Олохон аймагууд урга...ряалгада, ороохо таряа бэлэд...э бэлэн бэшэ байһаар, за... ажахынууд таряа амяарлан ...а түрүү арга методые тоо... гэжэ зүблөөн дээрэ ехэ хур...эмдэглэгдэбэ.

...ряа амяарлан хадажа захал... болоошье һаань, олохон айма...нэ хүдэлмэриие саг соонь эхи..., ехээр унжагайржа байна. ...тын 10-най байдалаар, Сэлэн...аймагта 2000 га таряанай хада...болоод байхадань, миил 50 гек...нь хаданхай. Тэрэшэлэн Тар...йн аймаг 1000 гектарай 40 ...риень, Зэдын 1000 гектарһаа ...20 гектарыень хадаһан байба. ...лан хуряалгые иигэжэ унжа...улһанай гол шалтагаан юуб..., колхоз, совхозуудай зарим ...бэрилэгшэд энэ түрүү арга ме...тоонoгүй, тэрэнэй тон ехэ ул...нартай байһыень ойлгоногүй. ...адаа барга бүдүүлиг, гээг... ябадал, хуушаниие баримтал...аншал мүн гэжэ тоолоод, энээ...эрид шангаар буруушааха шу...

...үү ажахынууд амяарлан ху...а хэхэдээ, нэгэ тракторта хоёр ...а шагталгалаад, таряа хадана. ...ь ажалай бүтээсые эрид ехээр ...лүүлнэ, центнер ороохо ху...ада гаргашалагдадаг гарга...бага болгоно. Экономическа та...нь хаража үзэхэдэ, хоёр жат...олбожо, таряа амяарлан ху...а дээрэ хэрэглэхэдэ тон ехэ ...туһатай байна гэжэ түрүүшүү...дүй дүршэл харуулна.

...э талаар Кударын аймаг ехэ ...аалтай үүсхэл гаргаа. Нёдон...с аймагай колхозууд ороoһото ...алнуудайнгаа талмайн гурба... хоёрһоо үлүүтэй хубиие ...рлан хуряаһан байгаа. Таряа ...алгын эхилхын урда тээ энэ ...далаар научно-үйлэдбэриин кон...нци колхозуудай хүтэлбэрилэг..., механизаторнуудай, бусад ...жэлтэдэй хабаадалгатайгаар ...жо, тус түрүү арга методые һай...шааһан бэеэрээ, энэ жэлдэ аймаг дотор таряанайнгаа бүхы талмайе амяарлан хуряаха, тиихэдээ хоёр жатка, хоёр подборщик холбоод ябуулха гэжэ шиидхээ. Иимэ арга метод шадамараар хэрэглээд байхада, центнер ороoһо таряа хуряалгада гаргашалагдаха гаргаша гурбаһаа үлүү дахин бага болоно гэжэ КПСС-эй Кударын айкомой секретарь нүхэр Федоров мэдүүлнэ.

Иимэ түрүү арга метод хаа хаанагүй үргэнөөр хэрэглэхэ гээшэ энэ жэлдэ ороoһо таряагаа богони болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр, эрхим һайн шанартайгаар хуряажа абаха шухалын шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Жэшээнь, Кударын аймагай колхозууд бүхы таряагаа 4—5 үдэр соо хадажа дүүргээд, хатамсаарнь 6—7 үдэр соо суглуулжа абахаар хараална.

Ороoһото ургамалнуудай ургасые сентябриин 15 болотор, хартаабха—сентябриин 25 хүрэтэр хуряажа дүүргэхэ, гүрэндэ таряа тушаалгые октябриин 1-һээ оройтуулангүй түгэсхэхэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюрогой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо заагдана. Эдэ шухала хүдэлмэринүүдые иимэ болзор соо дүүргэхэ арга боломжо аймаг, колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Зүгөөр энэ арга боломжоёо хүсэдөөр, шадамараар хэрэглэхэ шухала. Хуряалга дээрэ ябажа байһан агрегат бүхэн үдэрэйнгөө нормо заабол дүүргэхэ болоно. Үдэртөө жатка бүхэн 30 гектар хадаха, комбайн бүхэн 25 гектар хуряаха аргатай.

Механизаторнуудай үндэр бүтээсэтэйгээр, үүсхэлтэй оролдосотойгоор хүдэлхын тулада тэдэнэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, нормоёо үлүүлэн дүүргээд, ороoһо таряагаа шанартай һайнаар хуряаһан механизаторнуудые али болохоор урмашуулха шухала.

Хура бороонoй элбэг байһан хадань, хуряагдаһан ороoһо таряа саг соонь сэбэрлэжэ хатааха, гутахагүйгөөр хадагалха тушаа ажахын хүтэлбэрилэгшэд оролдохо ушартай. Түбхын түрүүндэ колхоз, совхоз бүхэн гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө хараалагдаһан болзор соонь дүүргээд, ерэхэ жэлэйнгээ тарилгада хэрэгтэй үрэһэ гүйсэдөөр хааха уялгатай. Тиигээд урда жэлнүүдтэ гүрэнһөө ороoһо таряа зээлеэр абаһан колхозууд арга боломжынгоо зэргээр тэрэнээ гэдэргэнь гүрэндөө бусааха болоно. Гүрэндэ тушаахаар колхозуудай асарһан таряае һаадгүй түргэнөөр, эмхитэй гуримтайгаар абажа байхыень таряа тушаалгын пунктнуудта даалгагдаба.

КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхоз болон совхозуудай эхин парторганизацинууд таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үрэ ехэтэйгээр ябуулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ тушаа бодото хэмжээнүүдые хараалха, эдэ хэмжээнүүдэйнгээ хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһыень ходо шалгажа байха зорилготой.

Хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургасые богони болзор соо, эрхим һайн шанартайгаар хуряажа абаад, гүрэндэ ороoһо таряа, хартаабха, овощь, сахарай свёкло тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн аймагууд, колхозууд болон совхозуудые республикын Хүндэлэлэй самбарта гаргажа байхын тулада «Правда Бурятии», «Бурят Үнэн» газетэнүүдтэ Хүндэлэлэй самбар бии болгогдобо.

Үндэр баян ургасаяа богони болзорто, гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын тулада хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй, эршэтэйгээр, үүсхэлтэй оролдосотойгоор хүдэлхэ болообди, нүхэд хүдөө ажахынхид!

...рядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удын уһанай-санын станциин начальник нүхэр И. Л. Альцманиие Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

...ан-Удэ городой уһанай-санын ...нциин начальник нүхэр И. Л. ...манай 50 наһа гүйсэһэнтэй ...арамдуулан, республика дотор ...культура, спортые хүгжөөлгэдэ тэрэнэй габьяатай байһые тэмдэглэжэ, нүхэр Альцман Исай Леонгьевичые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо. **В. СУЕТИЧ.**

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

...лан-Удэ город, Соведүүдэй байшан.
...959 оной августын 11.

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД, СОВХОЗОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД! Таряа хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгэ зэргэ эмхитэйгээр, шадамар бэрхээр ябуулая!

☆

Ячмень хадана

ЯРУУНА, (телефоноор абтаба). Эндэхи «Рассвет» колхоз аймаг соогоо түрүүлэн, эдеэгээ хүсэһэн таряагаа амяарлан хуряажа эхилбэ. Тус колхозой Гарам гэжэ газарта хоёр жатка холбоһон нүхэр Минеевэй агрегат хэзээ хэзээнэйхидэ орходоо һайнаар ургаһан ячмень хадажа байна. Мүнөө энэ агрегат 100 шахуу гектарай ячмень хаданхай. Тиихэдэ тус колхоз амяарлан хуряалгада һаяар жэгдэрэн орохонь.

Тэрэшэлэн Яруунын мяхаһүнэй совхозойхид үглөө мүнөө амяарлан хуряалга хэжэ эхилхэ гээд, машина, техникээ зэһэнхэй.

Ц. Дандаров.

Колхозуудта туһална

Шэнэ долоон жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбые совхоз, колхозуудай саг соогоо дүүргэхэдэнь туһалхын зорилгоор түмэр замай Зэдын станци шадархи эмхи зургаануудай ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ үбһэ хуряалга дээрэ олоороо ябалсана.

Зэдын станциһаа «Коммунизм» колхоздо ерэһэн хүдэлмэришэдэй нэгэ зариманиинь нэгэдэхи комплексно бригадада үбһэ хуряалсана. Нүгөө зариманиинь силос даралга дээрэ ажаллана.

Таряа тушаан абадаг пунктын хүдэлмэришэд «Октябрь» колхоздо туһалжа байна. Станци дээрэхи долоон жэлэй һургуулиин багшанар һургуули шадарайнгаа участогта дүтэшэг үбһэ хуряалсана.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажаллажа байһан финансын хүдэлмэришэд 350 гаран тонно силос дараад байна. **Г. Ильин.**

Ажалайнгаа хажуугаар

Хужир гэжэ газарта байралдаг «Коммунизм» колхозой хоёрдохи комплексно бригадын гэшүүд гол түлэб огород дээрэ ажалладаг юм. Эдэнэр үбһэ хуряалгын үедэ гол ажалайнгаа хажуугаар ниитынгээ малда үбһэ сабшалсаха гэжэ шиидэжэ, машинын ябадаггүй газарые даажа абаа.

Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдһээ бүридэһэн огородой бригадын гэшүүд Бүтүү Зэдэ гэжэ газарта ажаллаха зуураа, үдэр бүри тус тустаа хахад гектар үбһэ сабшана.

Д. Балданов.

Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ баян ургаса эдеэшэжэ байна. **Зураг дээрэ:** агроном Ф. С. Пашкова шэниисын полидо ерээд, таряаень үзэжэ байна. **А. Истоминой фото.**

Хэзээ бэлэн болохо юм

Ноёхон нютагта энэ жэлдэ ороoһо таряанай ургаса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Хаа хаанагүй эртын таряанай залаа шаралжа, эдеэшэжэ эхилэнхэй. Мэнэ гэһээр амяарлан хадажа захалхаар болоһон участогуудшье бии.

Эндэхи XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 3600 гектарта ороoһо таряа, тэрэ тоодо 1100 гектарта шэниисэ тариһан байна. Хэнэйшье мэдэһээр энэ бүхы таряалангай ургасые богони болзорто, гээлтэгүйгөөр хадажа абаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ.

Теэд тус колхоз таряа хуряалгадаа һайса бэлдээгүй байшоо. Энэ колхоздо 10 гаран элдэб жатка, тэдэнэй 3-ниинь лафетнэ жатка юм. Мүнөө элдэб маркын 6 жатка, 1 лафетнэ жатка үшөө заһабарилагдаатүй. Ушар юуб гэхэдэ, «С-6» маркын комбайндань запасной часть дутуу. Жэшээнь, шнегэй звёздочканууд, роликово гэнжэ, шарнирна гук гэхэ мэтэ детальнууд колхоздошье үгы, РТС-тэшье олдоногүй.

«Эдэ детальнуудай үгы байһанда Сэлэнгын РТС зэмэтэй. Яахадааб гэхэдэ, бидэ үшөө хабар тэдэниие заһабарилгын техническэ станцида захиһан байгаабди. Теэд манай энэ захяае станциин хүтэлбэрилэгшэд дүүргээгүй байшоо» гэжэ колхозой механик нүхэр Дылыков гомодоно. РТС-эй энэ захяаень дүүргээгүйе мэдэжэ байгаад, колхозой механигууд тэрэниие ондоо тээһээ бэдэрээгүй, харин РТС-тэ захяа һэмди гээд лэ һанаагаа амаршоод һуугаа.

Мүн энэ колхоздо ороoһо таряа сэбэрлэхэ тоог, тэндэхи машина, зэр зэбсэгүүдынь хүсэд заһабарилагдаагүй, задагай зандаа. 2-дохи комплексно бригадын хушалтатай тоогой оёорто цемент дэбдигдээтүй. Тиихэдэ энэ бригадын Мэнгэй нютагтахи тоог, складууд ехэхэн заһабарилгатай болошонхой. Энээн тушаа баһал юуншье хэгдэнэгүй.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци таряа хуряалгын хүдэлмэриин түсэб мүнөө хүрэтэр табяадүй.

Б. Бальчинов.

Сэлэнгэ.

САХАРАДА АТОМНА ЗЭБСЭГ ТУРШУУЛХАГҮЙ

Ази, Африкын оронуудтай һанал нэгэдэлгын советскэ комитедэй мэдүүлгэ

Ази, Африкын оронуудтай һанал нэгэдэлгын советскэ комитет мэдүүлгэ толилжо, Сахарада атомна зэбсэг туршуулхагүйн түлөө Африкын арадай тэмсэлдэ аха дүү ёһоор талархажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Мүнөө «хүйтэн дай» зайсуулхын тулада бодото алхамуудай хэгдэжэ байхада, Франциин засагаархид Сахарада атомна бомбо туршажа үзэхэ гэжэ шиидээд байна. Энэ шиидхэбэриие бүхы олониитын һанамжада зүриһэн ябадал, уласхоорондын оршон байдалые шахардуу шанга болгохын тулада хэгдэһэн алхам гэхэһээ ондоогоор сэгнэхэ аргагүй байна.

Сахарада ядерна зэбсэг туршаха гэжэ һанаашалжа байһанһаа Франциин правительствын арсаха тухай эрилтэ хэһэн шиидхэбэри Африкын бэеэ даанхай юһэн ороной һаяхан болоһон конференци гаргаһан байгаа. Энэ шиидхэбэриие дэмжэхэ зуураа, һанал нэгэдэлгын комитет иигэжэ мэдүүлнэ:

Сахарада ядерна зэбсэг туршахаһаа Франциин засагаархидай арсаха тухай дэлхэйн бүхы арадуудтай хамта бидэнэр эрилтэ хэнэбди. Ядерна зэбсэг туршалгын хорото хойшолонгуудһаа бүхы арадуудай зайсуулагдаха тухай бидэнэр эрилтэ хэнэбди.

Атомна зэбсэг туршалгые болюулха гээшэ дайн сэрэгэй зорилгоор ядерна хүсэ хэрэглэлгые хүсэдөөр хорихо хэрэгтэ алхам боложо үгэхэ ёһотой.

(ТАСС).

Корейн арадай һайндэр

Корейн арадай национальна һайндэртэ—Японой эзэмдэгшэдһээ Корейе Совет Армиин сүлөөлһөөр арбан дүрбэн жэлэй ойдо зорюулагдан, Москвагай олониитын баярай суглаан гадаадын оронуудай арадуудтай хани барисаа байгуулха байшан соо августын 13-да болобо.

Орон дотор 14 жэлэй турша соо болоһон ехэ хубилалтанууд тухай, арадайнгаа ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэлгэдэ Корейн арадай туйлаһан амжалтанууд тухай гадаадын оронуудтай хани барисаа, культурна холбоо байгуулха советскэ бүлгэмүүдэй союзай президиумэй түрүүлэгшын орлогшо Т. М. Зуева элидхэл хээ.

Корейско-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй Пхеньяндахи центральна правленидэ суглаанда хабаадагшад амаршалгын телеграмма эльгээгээ.

(ТАСС).

СССР-эй АРАДУУДАЙ СПАРТАКИАДА

СССР-эй арадуудай спартакиадада хабаадагшад үдэр ерэхэ бүри шангаар мүрысэнэ. Энээн тухайда судьянар, тренернүүд, мүрысөөндэ хабаадагшад һонирхолтойгоор хөөрэнэ. Августын 11-дэ урдынхидаал адли москвагайхид, РСФСР-эй суглуулагдамал команда, Украинын спортсменүүд түрүү зэргэдэ ябана. Москвагай команда хамта дээрээ 269 очкотой, Россин Федерациин суглуулагдамал команда —259, Украинын команда—255 очкотой болоод байна. Ленинградайхид 246,5 очкотой болоод, дүрбэдэхи һуури эзэлэнхэй. Белоруссин команда бусадта булигдажа, табадахи һууряа Грузиин командада алдаа. Мүнөө үедэ Грузиин спортсменүүд 215,5 очкотой. Белоруссинхид—179 очкотой болоод байна. Эстониин команда 164,5 очкотой боложо, долоодохи һуурида гараа. Эдэнэр 141 очкотой болоһон Армениин командын һуури эзэлбэ.

Спартакиадын таблицын ёһоор удаадахи һууринуудые Азербайджанай, Литвагай, Латвиин, Узбекистанай, Казахстанай, Таджикистанай, Молдавиин, Киргизиин спортсменүүд эзэлнэ. Туркмениин команда 50,5 очкотой боложо, эгээн һүүлдэ ябана.

СПОРТИВНА НААДАНДА ХАБААДАГШАД

Баскетболоор, волейболоор, уһанда тамаралгаар мүрысөөнэй түгэсхэлдэ хабаадаха хүнүүд ерээ. Украинын, Ленинградай, Москвагай, Литвагай, Эстониин, Грузиин команданууд баскетболоор 1—6-дахи һууриин түлөө мүрысэхэ юм. РСФСР-эй, Армениин, Молдавиин, Казахстанай, Латвиин, Азербайджанай суглуулагдамал командануудай эхэнэрнүүд 7—12-дохи һууриин түлөө тэмсэхэ байна. Белоруссин, Туркмениин, Киргизиин, Казахстанай, Узбекистанай баскетболистканууд 13—17-дохи һууриин түлөө тэмсэхэ юм.

Эрэшүүлэй дунда болохо мүрысөөндэ Азербайджанай, Ленинградай, Москвагай, РСФСР-эй (суглуулагдамал), Латвиин, Грузиин команданууд хабаадаха. 7—12-дохи һууриин түлөө Украинын, Литвагай, Эстониин, Киргизиин, Казахстанай, Таджикистанай команданууд; 13—17-дохи һууриин түлөө Армениин, Узбекистанай; Белоруссин; Туркмениин, Молдавиин команданууд наадаха байна.

Уһанда тамаралгаар болохо һүүлшын мүрысөөнүүдтэ Азербайджанай, Ленинградай, Грузиин, Украинын, Москвагай, РСФСР-эй (суглуулагдамал) команданууд түрүүшын 6 һууриин түлөө тэмсэхэ юм.

Волейбол сохигшодой командануудай хэниинь илахаб гэжэ һананат? — гэһэн асуудалтайгаар волейболоор болохо мүрысөөнэй главна судья нүхэр В. Н. Анищенкода ТАСС-эй корреспондент хандаһан байна. Алтан медальнуудые абажа болохо командануудые нүхэр Анищенко түбхын түрүүндэ дурдаа. Латвиин, Азербайджанай, Ленинградай, РСФСР-эй (суглуулагдамал), Москвагай, Эстониин эхэнэрнүүдэй команданууд, Азербайджанай, Украинын, Ленинградай, Латвиин, Москвагай, Эстониин эрэшүүлэй команданууд түрүүшын 6 һууриин түлөө тэмсэхэ юм гэжэ нүхэр Анищенко мэдүүлээ.

— Энэ жэлэй спартакиада үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо онсо өөрэ илгаатай байна,—гэжэ нүхэр Анищенко хэлээд, саашань иигэжэ үргэлжэлөө. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ спартакиадада мүрысөөнэй таблицын ёһоор дундууршаг, үгышье һаа һүүлэй һуури эзэлһэн команданууд энэ жэлдэ нилээд һайнаар наадажа байна. Энээн тушаа хэлэхэ болоо һаа, үнгэрэгшэ спартакиадада чемпион болоһон Украинын командые Азербайджанай эрэшүүлэй команда булижа, урдань ороо. Азербайджанай ССР-эй эхэнэрнүүдэй команда мүн лэ һайнаар наадаба. Гэхэтэй хамта Украинын волейболистнууд арга боломжоёо хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй. Тэдэнэр һүүлшын мүрысөөнүүдтэ хүсэеэ гамнаа гээшэ гү гэжэ һанахаар байна? Эдэ бүгэдэ түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ шалгаран харагдаха юм.

Латвиин эхэнэрнүүдэй команда алтан медальда хүртэжэ магад. Россин Федерациин хоёр команда урдынхидаа орходоо һулаар наадажа байна. РСФСР-эй эрэшүүлэй команда оройдоол 7—12-дохи һууриин түлөө тэмсэхэ аргатай болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Спартакиадада хабаадагшадай баяр ёһололой парад. Түрүүшын колонно. **ТАСС-эй фотохронико.**

СПАРТАКИАДЫН ҺОНИН

Һайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй эмхи зургаануудай физкультурна организацинуудай командануудай хоорондо болоһон мүсөөнэй дүн гаргагдажа байна. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй спортсменүүд 88 очкотой боложо, түрүү зэргэдэ ябана. Удаадахи һууринуудые 50 очкотой болоһон «Динамынхид», «Урожай» (РСФСР), «Спартак», «Нефтяник», «Калев» гэжэ бүлгэмүүдэй спортсменүүд эзэлнэ. Гимнастнуудай хоорондо болоһон мүрысөөндэ Украинын түлөөлэгшэ Б. Шахлин, Ю. Титов, Армениин гимнаст А. Азарян, эхэнэрнүүдэй дундаһаа С. Муратова (Москва), П. Астахова (Украина), Л. Калинина (Москва) түрүүлжэ ябана.

Нэгэ метр трамплинһаа уһанда һурэхэ мүрысөөнэй гурим спартакиадын программада түрүүшынхеэ оруулагдаа. Энэ мүрысөөндэ 1958 ондо орон дотороо чемпион болоһон РСФСР-эй суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ Вячеслав Чернышев илажа гараа. Украинын спортсменүүд бултанһаа һайнаар наадаба.

(ТАСС.)

Бичурын совхоз КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй урда тэ...

Совхозоо эрхим жэшээтэ ажахы болгохоор зоригжонхо...

ИИМЭ БЭЛЭГЭЭР УГТАХАМНАЙ

Совхозой хүдэлмэришэдэй абаhан социалистическэ уялгануудhаа

КПСС-эй ЦК-гэй ноябрь—декабрь hарада болохоёо байгаа ээлжээтэ Пленумые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахые совхозой хүдэлмэришэд улам эршэтэйгээр ажаллана, дээшэлүүлэгдэhэн социалистическэ уялгануудые абана.

Совхозой механизаторнууд партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ орооhо таряа хуряалгаяа сентябриин эхеэр сүм дүүргэжэ, Эхэ орондоо түсэбhөө гадуур 200 мянган пүүд таряа тушааха гэжэ шиидээ. Ерэхэ жэлэй тарилгада хүсэд хүрэхэ hайн сортын үрэhэ хаажа абаад, адуу малаа таряа талханай зүйлөөр элбэгээр хангаха гэжэ тэдэнэр хэлсээ.

Энэ харюусалгатай уялгануудаа эрхимээр бэелүүлхын тула комбайнер, машинист, шофер бүхэн үдэр бүриингөө даабарииe үлүүлэн дүүргэхэ, имагтал hайн шанартайгаар ажаллаха юм. 5 үдэртэ 150 гектар таряа хадаhан жаткын агрегадуудта, 70 гектар суглуулан сохиhон комбайнернуудта 3—3 шан тогтоогдоо. Мүн холбомол жаткаар табан хоногто 200 гектар хадаhан агрегацта шан барюулагдаха.

Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ябагшад ерэхэ үбэлжэлгэдэ хэрэглэгдэхэ 15640 тонно силос түгэс даража абаад, хойто үбэлжэлгэдэ үлэхэ 6400 тонно силос түсэбhөө гадуур бэлдэхэ гэhэн уялга абаа. Бүдүүн тэжээл бүхыдөө 166 мянган центнер бэлдэгдэхэ гэхэ гү, али энэнь ерэхэ үбэлжэлгын хэрэгсэлhээ 21 мянган центнерээр дээшэ болоно. Тиимэhээ үбhэ хуряалгаяа ногооной шэмэтэйдэ дүүргэжэ, бүхы hолоомоёо, зелёнкоёо саг соонь hүриилжэ абаха зорилго урдаа табяа.

Совхозой малшад гүрэндэ мяха тушааха жэлэйнгээ түсэб октябриин 1 болотор бүхыдэнь дүүргээд, дүрбэдэхи кварталда түсэбhөө гадуур 9600 пүүд мяха тушааха зорилготой. Тиихэ зуураа энэ жэлдэ малайнгаа тоо толгой олошоруулха түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргэхэ. Тиин гүрэндөө имагтал тарган, томо бэетэй мал тушааха: үхэрнүүд 300 килограммhаа, хонид 50 килограммhаа, гахайнууд 80 килограммhаа доошо бэшэ байха ёhотой.

Малай тоо олошоруулха түсэбөө дүүргэхын тула 400 толгой бодо мал худалдажа абаха юм. Мүнөө 158 толгой мал худалдажа абтаад байнхай.

Гүрэндэ үндэгэ тушааха жэлэй түсэб үни хада дүүргэгдээд, мүнөө 20 мянган үндэгэн түсэбhөө гадуур тушаагданхай. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй хүндэлэлдэ үшөө 10 мянган үндэгэ тушааха уялга абаа.

Гүрэндэ hү, нооhо тушааха түсэбөө эрхэбэшэ дүүргэхэ, нооhо тушааха түсэбөө дүүргэхын тула томо эрьенүүдэй нооhо хоёрдохёо хайшалха юм.

Совхозой коллектив долоон жэлэйнгээ түсэбые табан жэлдэ дүүргэжэ, 1965 ондо хонидойнгоо тооe 70 мянганда хүргэхэ гэхэ гү, али эдлүүриин газарай гектар бүридэ 2 хонитой болохо гэжэ шиидээ.

Коммунист бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ тогтоолнуудые бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй үргэн далайсатайгаар дэлгэрхэ үедэ манай совхозой коллектив үндэр ехэ уялгануудые абаhан, ажахыгаа хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэб хараалhан юм.

Баталhан энэ түсэб, уялгануудаа бэелүүлхэ тушаа совхозой партийна организаци нилээд ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа. Энэ үедэ совхоздомнай партийна комитет бии боложо, отделениинүүдтэ партийна организацинууд эмхидхэгдээ. Энээнэй ашаар коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл элитэ дээшэлжэ, партийна хиналта зарим тэды тодорхой болоо.

Партийна комитет гол анхаралаа долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ эрид хубилалта түйлаха хэрэгтэ хандуулаа. Совхозой партийна организацида 153 коммунистнууд бии. Тэдэнэй 81-ниинь мал ажал, таряан ажал дээрэ ябажа, ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг.

Коммунист Бадма Доржиевай хүтэлбэрилдэг Нарин Заганай комсомол-залуушуулай фермэ үнгэрhэн долоон hарада үнеэн бүриhөө 1486 литр hү hаажа, совхоз дотороо түрүүлжэ ябана.

Малые бэлшээн таргалуулха гүүртэнүүдтэ хүдэлдэг коммунистнууд, комсомолшууд hайн үрэ дүн түйлана.

Үбhэ хуряалга дээрэ коммунистнууд Цырен Цырендоржиев, Пунсык Цыренжапов, Данзан Цыбикжапов; Пурбо Дымбрылов гэгшэд үдэрэйнгөө даабарииe саг үргэлжэ 200 процент дүүргэнэ. Үбhэ сабшаха хүдэлмэридэ коммунистнууд Петров, Селиванов, Дашиев, Содномов, Далбаев гэгшэд шалгарна.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай бэлэгээр угтахын зорилгоор совхоздомнай социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ. Манай механизаторнууд ургаса хуряалгые богони болзорто үнгэргэжэ, Эхэ орондоо түсэбhөө гадуур 200 мянган пүүд таряа тушааха уялга абанхай. Малшад жэлэй эхиндэ абаhан уялгаяа заатагүй, болзорhоонь урид дүүргэхые оролдоно.

Гэхэтэй хамта манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Зарим коммунистнууд, илангаяа хүтэлбэрилхы тушаалтай заримашуул партийна журам эбдэхэ, халуун хүдэлмэриин үедэ архидаха ябадал гаргаhан байна. Гурбадахи отделениин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Будажапов тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие ударидахын орондо архидажа ябаа. Энээнэйнь түлөө партком тэрээниие хэhээжэ, тушаалhаань гаргаха шиидхэбэри абаhан байна. Партийна журам наринаар сахиха, коммунист бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ эгээн шухала хэрэг болоно.

Л. Абидуев,
совхозой парткомой секретарь.

70 мянган хонитой болохобди

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ совхозойнгоо ажахые эрид хүгжөөхэ, мяха, hү, нооhо, үндэгэ болон ороохо таряа гүрэндөө элбэг ехээр тушааха талаар абаhан социалистическэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ гэжэ манай малшад, механизаторнууд, бүхы хүдэлмэришэд үсэд шангаар ажаллажа байна.

Эхэ оронойнгоо түрүү ажахынуудай жэшээгээр энэ жэлдэ нёдондопойхиhоо хоёр хахад дахин ехэ мяха гүрэндөө тушааха гэhэн уялга совхозой коллектив жэлэй эхиндэ абаа hэн. Энэ уялгамнай амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байнхай. Жэлэй түрүүшын хахадта 535 центнер гахайн мяхан, 235 центнер хониной мяхан бэлэдхэлэй пунктда тушаагдажа, энэ болзорто хараалагдаhан түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Гүрэндэ тушаагдаhан гахайнуул дунда зэргээр 80 килограмм татаhан байна.

Томо бэетэй, тарган мал гүрэндөө тушаахын тула малай бэлшээриие зүбөөр эмхидхэжэ, хүхэ ногоон дээрэ малайнгаа шэгнүүрые шадаал hаа ехээр нэмээхэ гэжэ малшад оролдоно. Мүнөө үедэ 644 гахай шахагдажа байна.

Эбэртэ бодо малые, хонидые бэлшээн таргалуулха талаар олохон мал адуулагшад hайн амжалтануудые түйлана. Мүн совхозой гурбадахи отделениин мал адуулагша Гылыкжап Далхаев гүрэндэ тушаагдаха хашарагуудай толгой бүриин шэгнүүрые үдэртэ 1037 грамм нэмээhэн байна. Ороондо оруулагдажа байhан эмэ гунжануудые адуулагша Цыбикжап Цырендоржиев үдэртэ толгой бүриинь шэгнүүрые 1480 граммаар дээшэлүүлээ.

Совхозой эрхим хонишод Будажап Данзанов, Будажап Ринчинов, Бато Доржиев гэгшэд эрьенүүдээ үглөө үдэшын hэрюундэ оролдосотойгоор адуулжа, июнь hарада үдэртөө толгой бүриинь шэгнүүрые 170—180 граммаар нэмээhэн байна. Июль hарадашье тэдэнэр hайн амжалта түйлаа. Хонишодой ажалайнь түлөөhэн имагтал малай шэгнүүрые нэмээhэн зэргээрнь хаража үгтэдэг болонхой.

Тиигэбэшье мал бэлшээн таргалуулха хэрэгтэ дутагдалнууд олон. Илангаяа хоёрдохи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Цыренов) үхэрнүүд мууса адуулагдана. Тэрээн дээрэhээ боложо энэ отделениин үхэрнүүдэй толгой бүриин шэгнүүр июль hарада үдэртөө оройдоо 580 граммаар дээшэлhэн байна.

Бурят орондо хони бүри олоор үсхэбэрилхэ зорилго парти, правительствын шэнээр хараалжа байхада доторойнгоо арга боломжонуудые hайса хаража үзөөд, долоон жэлэй эсэстэ эдлүүриин газарай гектар бүридэ хоёр хонитой болохо гэжэ шиидээбди. Энээнhээ түрүүн хараалhан түсэбөө 1963 ондо уридшалан дүүргээд, удаадахи хоёр жэл соо бүхыдөө 70 мянган хонитой болохо аргатайбди. Тиигэбэл долоон жэлэй эсэстэ хонидой тоо гурба дахин дээшэлхэ болоно.

Энэ түрэн түрын удхатай зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула хони малдаа бардам хүрэхэ үбhэ, тэжээл бэлэдхэхэ, холын хэрэглэгдэдэггүй бэлшээри ашаглаха шухала. Байгша ондо Хайранга гэжэ газарта урдандаа хэрэглэгдээгүй байhан бэлшээри дээрэ 3 отарын байра түхеэржэ, мүнөө тэндээ хонидоо адуулнабди. Ойрын жэлнүүдтэ эндэ 7—8 отара байлгагдадаг болохо. Эндэхи холын бэлшээридэ худаг малтагдаха юм.

Гадна олон жэлэй ногоон, гол түлэб хүсы үбhэн таригдадаг болохо. Мүнөө жэлдэ 120 гектар олон жэлэй ногоон таригдаа. Саашадаа совхоздоо холимол тэжээл хэдэг болохобди.

Хони олоор үсхэбэрилхэ дүй дүршэл ехэтэй хонишод олон. Тэдэнэй дунда Цырма Базарова, Очиржап Ешеев, Бальжитсу Очирова, Цыдып Шоймполов, Сасой Ткачев болон бусад бии. Мүнөө ахалагша хонишоднай өөhэдөө техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэлтэй болоо.

Иигэжэ хони үсхэбэрилгэ совхозоймнай ажахын гол hалбари боложо байна. Саашадаа бүхы анхаралаа хонин ажалдаа табижа, тарилгынгаа талмай шэнээр хаража үзэхэбди. Энэ жэлдэ хони үсхэбэрилхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэбди. Тиигэжэ КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай амжалтаар угтаха байнабди.

Б. Юмсунов,
совхозой директор.

300 мянган пүүд таряан тушаагдаха

Мал ажалаа амжалтатайгаар хүгжөөхын тула ороохо таряа, хартаабха болон тэжээлэй ургамалнуудые ехээр тарижа, үндэр баян ургаса түйлаха хэрэгтэй гэжэ партиимнай Центральна Комитет саг үргэлжэ hануулдаг. Долоон жэлэй эхиндэ үндэр баян ургаса абаха тушаа манай совхозой механизаторнууд яhала оролдолго гаргаа.

Тииhэнэй ашаар энэ жэлдэ ороохо таряанай, бусад ургамалнуудай баян ургаса хүлеэгдэнэ. Хэрбээ энээнээ гээлтэгүйгөөр, богони болзорто хуряажа шадабал гектарай 15—20 центнер ургаса абтахаар хараалагдана.

Таряа хуряалгада мүнөө 25 жатка, 35 комбайн бэлэн болгогдоод байна. Комбайн бүхэндэ баал суглуулха түхеэрэлгэ бэлдэгдэжэ табигдаа. Хоёр жаткые холбожо ябуулха арга түрүүшынхеэ хэрэглэгдэхэнь. Тракторнууд гол түлэб бэлэн болонхой.

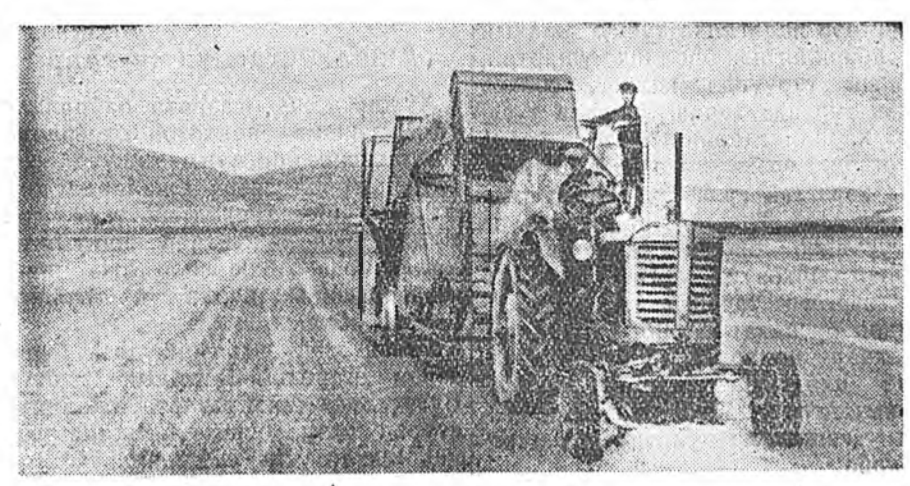
Хэрбээ жаткын машинистнууд, комбайнернууд үдэр бүри даабаряа дүүргэжэ байбал, шэниисээ 15 үдэртэ хуряажа абаха аргатайбди. Тиин үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ манай олонхи комбайнернууд, машинистнууд үдэр бүри 1,5—2 нормо дүүргэдэг байгаа. Энээниие хараадаа абажа, энэ жэлдэ шэниисээ 7—8 үдэртэ хадажа, 9—10 үдэрэй туршада суглуулжа сохихо гэжэ механизаторнууднай hаяхан болоhон суглаан дээрээ шиидхээ. Тиимэhээ сентябриин 1 болотор 4329 га шэниисэ бүхыдөө хуряагдажа дүүрэхэ зэргэтэй.

Манай эрхим механизаторнууд Очир Тубанов, Бадмажап Гармажапов, Бимба Султумов, Бато Бальжинимаев, Анатолий Ступаков, Савелий Федоров гэгшэд урда жэлнүүдтэ яhала hайн үрэ дүн түйладаг байгаа. Мүнөө жэлдэшье эдэнэр комбайнуудаа, жаткануудаа hайса заhабарилаад, таряа хуряалгаяа эхилхээр бэлэн байна.

Түрүү ажахынуудай жэшээгээр энэ жэлдэ шэниисээ бүхыдэнь тоонойн амяарлан хуряажа, ороохо таряагаа тоог дээрэ оруулангүй, гүрэндөө сэхэ тушааха зорилготойбди.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ механизаторнуудай абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь лабтай.

А. Басанов,
совхозой главна инженер.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой хоёрдохи бригадын дүршэлтэй механизатор Григорий Болонев тармагдаhан үбhэ машинаар суглуулжа ябана.

МАЛНАЙ ТАРГА...

Байгша оной майн hү... намда 70 гунжа даал... үгөө hэн. Тиихэдээ эдэ г... дые hайса таргалуулжа... тыень ороондо оруулаад... үнеэд болгохые оролдохо... жэ совхозой дирекци найд... байна.

Энэ этигэл найдабари... эрхимээр харюулхые ор... жо, зунай дүрбэн hарада... жадай түс бүриин шэгн... 100 килограммаар нэм... гэhэн уялга абаа hэм, Т... шын июнь hарада толго... риинь шэгнүүрые 36 килог... маар дээшэлүүлбэл, июль... рада 44 килограммаар н... гээб. Августда абаhан... гаяа дүүргэжэ, сентябрь... да уялгаhаа дээшэ гарг... хүсэлэнтэйб. Энэмни К... эй ЦК-гэй ээлжээтэ Плену... хүндэлэлдэ бэлэгни бо... бшуу.

Хайшан гээд, ямар ар... имэ амжалта түйлагд... гэхэдэ, малаа үдэшэ, үглө... hэрюундэ залхуурангүй ад... ха хэрэгтэй. Халуун үдэр... лаа үглөөнэй 4 часhаа 1... лотор адуулаад, гурба—... бэн час амаруулhанай hүү... үдэшын арбан час бол... адуулдагби. Заримдаа ... шье орой болошодог. Бо... той, hэрюун үдэр мал бү... үдэроо бэлшээридэ яба... Үдэртөө заабол дүрбэ д... уhалдаг, саг үргэлжэ д... эдюулдэг байнаб.

Мал таргалуулхын ... бэлшээреэ hэлгүүлжэ, ... ногоотой газар оложо аду... хэрэгтэй. Үбhэнэй хуряагд... лаар hаянай сабшалан д... адуулнаб. Иигээд таря... полидо адуулхада зохид ... хо. Үдэшэ, үглөөнэй hэрю... гол газарта адуулаад, үд... халуунда добо, хүдөө г... хадын оройгоор ябуулхада... хид. Малые бэлшээридэнь... рэтэр тууӂа абаашаад лэ... шэхэ үедэнь ишэ тии... тууhанай хэрэггүй, мал с... хадаал өөhэдөө эрьсдэг юм.

Ц. Цырендорж...
үхэрш...

АРГА БОЛОМЖОЁО ИИГЭЖЭ ЭЛИРҮҮЛБЭ

Шэбэртэ, Гутай, Бодонгуудаар ябажа, совхозой үргэн полиин ургаса харахада досоо баясана. Иимэ ургаса үни холын үзэгдөөгүй. Шэниисэ үдхэн, хүнэй сээжэсээ. Овёс, хартаабха болон бусад ургамалнуудай гараса hайн.

Үндэр баян ургаса өөрөө ерээгүй юм ааб даа. Тэрэниие совхозой ажалшад, бэрхэ механизаторнууд, хүдэлмэришэд түрүү агротехникэ хэрэглэжэ түйлаа ха юм.

Совхозой малшад, бэлшээн таргалуулха гүүртэ, отарын адуулгашад, hаалишад мүн лэ магтаалтай hайнаар хүдэлнэ.

Тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ябаhан хүнүүд үбhөө саг соонь хуряажа абаха, жэл хахадта хүрэхөөр силос дараха гэжэ унаhан малгайгаа абангүйгөөр ажаллана.

Хэрбээ арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглээд, ажахыгаа хүгэлбэрилхэ хэрэгтээ дутагдалнуудые гаргаагүй юм hаа, амжалтануудынь бүри ехэ байха байгаа. Мүнөө үедэ КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ совхозой бүхы ажалшадай оролдожо байхада хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд тухай хөөрэлдэхэдэ зохид гэжэ hанагдана.

МАЛ АЖАЛДАА АНХАРАЛ ЕХЭЭР ТАБИХА

Малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тушаа hүүлэй жэлнүүдтэ эрид хубилалта түйлагдаа, hү, мяха, нооhо хэдэн дахин ехээр абтадаг болоо. Теэд совхозойхид энээгээрээ hанаагаа амарнагүй.

Долоон жэлэй түсэбые уридшалан, табан жэлдэ дүүргэхэ зорилго урдаа табяад, бүхы түрэлэй малай тоо олошоруулха, долоон жэлэйнгээ түсэбые 1963 оной эсэстэ сүм дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Иимэ арга боломжонуудшье совхоздо дүүрэн бии. Тиихэ зуураа совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эхэ малай тоо түргөөр олошоруулха зорилго тон зүб табина.

—Мяха, hү ехээр гүрэндэ тушаахын, хонидойнгоо тооe хурданаар олошоруулхын тула үнеэдээ түргөөр олошоруулха хэрэгтэй,—гэжэ зоотехник Анна Григорьевна Сахарова hанамжаяа хэлэнэ.

Энэншье зүйтэй. Долоон жэлэй эсэстэ 1350 үнеэтэй байха гэжэ хараалагдаhан байгаа. Мүнөө арга боломжонуудаа хараад үзэхэдэнь энэ түсэбөө хоёр-гурбан жэлэй туршада бэелүүлжэ болохо байба. Юуб гэхэдэ, эндэ үнеэдые олошоруулха аргануд олон. Нэн түрүүн залуу малые hайнаар түлжөөжэ, ашаг шэмэ ехэтэй үнеэтэй болохо талаар энэ совхоз баян дүй дүршэлтэй. Үнеэн болохо малые тугал байхаhаань эхилжэ hайнаар харууhалаад, тэрэниие адуулхыень эгээл hайн малшадта даалгадаг. Энэ жэлдэ ороондо орохо хэдэн зуун гунжадые совхозой эгээл бэрхэ адуулгашад бэлшээн таргалуулжа, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые үдэр бүри дунда зэргээр 1300—1400 граммаар нэмээнэ.

—Үнеэдэй hубайрха ябадалые сүм усадхаха аргатайбди,—гэжэ гүүртые даагша Бадма Доржиев хөөрэнэ. Үнэхөөр энэ гүүртэдэ hүүлшын хэдэн жэлэй туршада нэгэшье үнеэн hубайраагүй юм.

—Үнеэдэй hубайралгатай эрид тэмсэхын, малайнгаа үүлтэрые түргөөр hайжаруулхын зорилгоор мүнөө жэлhээ эхилжэ бүхы үнеэдээ искусственна аргаар үрэжүүлжэ байнабди,—гэжэ главна зоотехник Алексей Александрович Башинов мэдүүлнэ. Табиhан зорилгоёо бэелүүлхын тула жэжэ, үүлтэр муутай бухануудаа бултыень гүрэндэ тушаагаа. Совхозой түб тосхондо искусственна үрэжүүлгын гол пункт эмхидхэгдэнхэй. Эндэ эрхим үүлтэрэй бухануудай үрэ абажа, автомашинаар бүхы гүүртэнүүдтэ тараадаг болонхой.

Бүхыдөө искусственна үрэжүүлгэ хэрэглэдэг болоходоо бүхы пунктнуудай, техник-үрэжүүлэгшэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

—Үнеэдээ олошоруулха, үхэрэй мяха гүрэндөө ехээр тушаадаг болохо аргануднай энээгээр хизаарлагданагүй. Манда совхозой хүдэлмэришэдhээ үнеэдые, залуу мал худалдажа абаха арга ехэ. Юуб гэхэдэ, совхоздомнай хоёр үнеэтэй зуугаад айл байна бшуу. Эдэ хүдэлмэришэд үлүү үхэрөө совхоздоо худалдахаар бэлэн,—гэжэ нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ нүхэр Улзытуев дурадхана.

Бодото дээрээ мүнөө хоёр үнеэ барижа, үлүү ехээр зобоhоной хэрэггүй болоо ха юм. Тиимэhээ хүдэлмэришэд хубиингаа ажахын малые үсөөрүүлхэ гэжэ тон зүб хүсэнэ.

Энэ совхоздо хони бүри олоор үсхэбэрилхэ арга боломжонууд ехэ. Мүнөө үедэ совхозой коллектив хонидойнгоо тоо олошоруулха долоон жэлэйнгээ түсэб дахин шэнээр хаража байнхай. Тиихэ зуураа долоон жэлэй эсэстэ 70 мянган хонитой болохо гэхэ гү, али эдлүүриин газарай гектар бүридэ хоёр хони бариха зорилго табижа байна. Иимэ олон хонидые тэжээхэ бэлшээри, сабшалан, хадалан эндэ бии.

Энэ зорилго тиимэшье бараг хэрэг бэшэ, бүхы хонишодой, мэргэжэлтэдэй оролдохо хэрэг гэжэ тэдэнэр мэдэнэ. Тиин совхоздо хонидые түргөөр олошоруулха арга шудалhан хонишод олон. Нёдондо энэ совхозой хонишод 100 хонин бүриhөө 127 хурьга түлжүүлээ hэн.

Совхозой хонишод энэ жэлдэ 23 мянган хонитой болохо гэhэн уялгаяа дүүргэхэ бээзэ гэжэ найдагдана. Энэнь партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумдэ тэдэнэй бэлэг болохо бшуу.

Совхоздо гахайн hайн фермэ бии. Эндэхи бүхы гахайнуудынь томо үүлтэрэй юм. Манай ябахада фермэдэнь 2134 гахай байгаа. Гахайнуудтаа ногоо машинаар хэршэжэ эдюулжэ, турнепс үгэнэ. Фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулагданхай, самокормушканууд эндэ бии.

Гахайнуудые шахан таргалуулха хүдэлмэридэ Мария Конечных гэжэ ажалша бэрхэ гахайшан ябадаг. Мария Конечных жэлэй эхилhэнhээ хойшо 500 гахайе шахан таргалуулжа, гүрэндэ тушаагаа. Тэдэнэйнь түс бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 82 килограмм татаа. Мүнөө үедэ гахайнуудайнгаа шэгнүүрые үдэртэ 500—700 граммаар нэмээнэ.

— Гахайда эрхэбэшэ зунай түсгаар байра хэрэгтэй. Бүхэли жэл соо нэгэл газартаа байхадаа муудана,—гэжэ ветеринарна врач нүхэр Тарнуев hанамжаяа хэлэнэ.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тушаа бодожо үзөөд, ерэхэ жэлhээ хойшолуулангүй тиимэ байра барибал зохид гэжэ hанагдана.

Совхозой ажахы дээрэ түрүүшүүл олон. Тиигэбэшье тэдэнэй ажалай онол арга, дүй дүршэл түргэнөөр бүгэдын шадабари болодоггүй байhаниинь гэмшэлтэй. Бүд нэхэгшэ Валентина Гагановагай патриотическа хэрэг үшөөл hүлаар дэмжэгдэнэ. Мүнөө дээрээ гансахан hаалишан, комсомол басаган Цыпылма Гомбожапова өөрынгөө hүтэй үнеэдые ондоо хүндэ үгөөд, гээгдэжэ ябаhан hаалишанай үнеэ hаяхан даажа абаа.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ, ТАРЯА ХУРЯАЛГАЯА ШАМДУУЛХА

Совхозой механизаторнуудай, хүдэлмэришэдэй оролдолгоор энэ жэлдэ таряалан, сабшалан дээрэ үндэр баян ургаса гаранхай. Мүнөө үедэ совхозой хүдэлмэришэд баян ургасаяа саг соонь хуряажа абахын тула оролдоно. Хэрбээ нёдондо августын 10-най мэдээгээр 953 тонно силос даргдаhан байбал, байгша ондо 4310 тонно силос даргдаа гэхэ гү, али энэнь 4,5 дахин ехэ болоно. Тиин кукуруза, наран сэсэг хуряагдажа хүсэд эхилээдүй байна.

Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой жэшээгээр байгша ондо жэл хахадта хүрэхээр шэмэтэ тэжээл бэлэдхэжэ абахые оролдоно. Түсэбөөрөө 15600 тонно силос дараха hаа, совхозойхид 22 мянган тонно силос дараха уялга абанхай.

Силос түргөөр, ехээр дарахын тула эндэхид таhалгагүй траншейнүүдые хэрэглэнэ. Юуб гэхэдэ, 150—200 тонно багтаха иимэ траншейе бульдозероор 2—3 үдэртэ малтажархина ха юм. Тэжээл бэлэдхэлэй эхилhэнhээ хойшо хэдэн траншей малтагдаа.

Үбhэ хуряалга дээрэ багша Балдан Доржиевич Бадармаевай хүтэлбэрилдэг Шэбэртын hургуулиин hурагшадай бригада совхоздо ехэхэн туhаламжа хүргэнэ. Энэ бригадада 15 hурагшад хүдэлнэ.

Зүгөөр тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд олон. Үбhэ хуряалгын хэдэн бригаданууд үглөөгүүр ажалдаа орой гаража, үдэшэлэн эртэ хүдэлмэрсэ дүүргэнэ.

—Иимээр хүдэлжэ болохогүй. Наратай дулаан үдэр бүхэниие хүсэдөөр хэрэглэхэ шухала,—гэжэ хүдэлмэришэд хөөрэлдэнэ.

—Түсхай зохид гэр оложо, хүүгэдэй яслиэмхидхэхэ саг ерээ. Хүүгэдтэй зуу гаран эхэнэрнүүд яслигүйhөө боложо хуряалгын хүдэлмэридэ хабааданагүй,—гэжэ профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Будаев дурадхана.

—Малшад тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэхэн туhаламжа үзүүлхэ аргатай. Малшадай хүсөөр hүниин халаанииe эмхидхэжэ болохо. Илангаяа hүниидөө силос даража болохо бшуу,—гэжэ 1-дэхи бригадын тоо бүридхэгшэ Бадма Цыремпилов хөөрэнэ.

Эдэ бүгэдэ дээрэhээ харахада, совхозой ажалшад партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай бэлэгээр угтахын тула хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа бүр... рүүлхые оролдоно.

Таряа хуряалгые амжалтатайга... хитэйгээр үнгэргэхэ тушаа механ... нууд олон hанамжа, дурадха... оруулна.

—Таряагаа заабол амяарлан ... ха хэрэгтэй. Би хуряалга дээрэ үд... хоёр нормо дүүргэхэб,—гэжэ ко... Дугаржап Султумов механизато... суглаан дээрэ хэлээ.

—Жэл бүри комбайнуудай хүдэ... автомашинын шофёрнууд hаатуул... лөөгүүр ажалдаа орой гарадаг, ар... шадаг. Энэ жэлдэ иимэрхүү дутаг... дые дабтажа болохогүй. Комбайнуу... дэлжэ байхада шофернууд ажалаа ... ёhогүй,—гэжэ комбайнер Степа... нечных эрилтэ табина.

Совхоздо хуряалгые 13—15 үд... дүүргэхэ арга бии. Лафетнэ жат... комбайнууд гол түлэб шанэ. Тиимэh... юумэн ажалай эмхидхэлгэhээ боло... на ха юм.

—Хушалтатай тоогнай бага. ... шала хэхэ гэхэдэ цемент байхагүй,... совхозой главна агроном Петр ... гомдоно.

—Холбомол жаткануудые олоор ... лэбэл hайн,—гэжэ комбайнер ... Султумов дурадхана.

—Манай совхоз энэ жэлдэ хахад... лион олзотойгоор гарахаяа байна,... совхозой главна бухгалтер нүхэр ... бунский баяртайгаар мэдүүлээ.

Хүдөө ажахын шухала асуудал... зүбшэн хэлсэхэ, КПСС-эй ЦК-гэй ээ... Пленумые ажалай эрхим бэлэгээр ... гэhэн уялгануудаа бодото хэрэг ... бэелүүлхэ, совхозоо жэшээтэ ажах... гохо гээшэ Бичурын совхозой хүт... лэгшэдэй мэргэжэлтэд болон бүхы ... мэришэдэй нангин хэрэг мүн.

Б. Гы...
Д-Н. Чим...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ново-Селенгинскын номой магазинда.

Ф. Моренецын фото.

Нютагай Соведуудтэ

Элүүрые хамгаалха хүдэлмэри тухай...

Аймагай ажалшадай элүүрые хамгаалха тухай асуудал Зэдын аймагай Соведэй III сессидэ hаяшаг харагдаа.

—Коммунистическэ парти, Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгын ашаар аймагтамнай ажалшадай элүүрые хамгаалха хүдэлмэри hайжараа,—гэжэ аймагай главна врач нүхэр Пирогова элидхэлдээ тэмдэглээ.

Жэл бүри эмнэлгын эмхи зургаанууд олошоржо, үргэдэжэ байhаниинь элитэ. Мүнөө тосхон бүхэндэ эмнэлгын амбулатори, пунктнууд нээгдэнхэй. Энэ жэл Үшөөтэй тосхондо нарайлалгын гэр ашаглалгада оруулагдаа. Борьёогой сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо больницын барилга дүүргэгдэхээр боллоо. Ариг сэбэр сахилгын hэргылэмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Эмнэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай элүүрые хамгаалха, тэдэнэй эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха тушаа анхарал оролдолгоёо ехээр табидаг болоо.

Гэбэшье элүүрые хамгаалха, ариг сэбэрые сахиха асуудалнуудаар лекци, хөөрэлдөөнүүд зоной дунда үшөөл үсөөн хэгдэнэ.

Борьёогой участогай больницын, тэрээнии даагша врач Котовагай хүдэлмэрине депутат Д. Т. Тогочеев шүүмжэлжэ, хүниие эмшэлэгшэд малшадта ходо ошожо байхыень, малай фермэнүүд дээгүүр бишыхан аптечкэнүүдые эмхидхэхыень дурадхаба.

Ажалшадай элүүрые сахиха эрилтэнүүдые гүйсэд хангахаар дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулганууд аймагай Совет хараалаа.

Г. Жапов.

Устав шэнэлхые дурадхаба

Байкало-Кударын аймсоведэй III сесси дээрэ хүдөө ажахын Уставые наринаар сахиха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Зарим нэгэн колхозуудаар хүдөө ажахын Уставые эбдэhэн баримтанууд үзэгдэнэ, мүн Уставай зарим пунктнуудань хуушаршаhан, hэлгэгдэхээр болоо гэжэ элидхэлшэ аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр П. И. Бояркин, мүн депутадууд тэмдэглэбэ.

Колхознигуудай бууса шадарай газарые 0,8 гектарай орондо 0,6 гектар хүрэтэр, хүбиин ажахыдаа бруутай 1 үнеэ, хурьгатай 1 хони гү, али эшэтэтэй 1 ямаа, поршоонхотой 1 эхэ гахай баридаг болгохоор Уставаа шэнэлхыень колхознигуудта дурадхаха гэжэ эндэ хэлсээ. Хүдөө ажахын Уставые наринаар сахиха тушаа аймагай Совет тусхай хэмжээ-ябуулгануудые баталжа абаа.

Коммунальна ажахын, харгы заhаха, тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар аймсоведэй комиссиин тоосоото элидхэл хоёрдохи асуудалаар сессидэ харагдаба. Комиссиин түрүүлэгшэ депутат И. С. Курбатов тэрэ асуудалаар элидхэл хээ.

В. Дружинин.

Хиналтые эрид шангадхаха

Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдком худалдаа наймаанай таhагай хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, тусхай шиидхэбэри абаба.

Аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэридэ байhан дутуу дунданууды элирүүлжэ, тэрээниие дары усадхаха, эд бараанай эрьесын түсэбые гүйсэд дүүргүүлхэ хэмжээ аймгүйсэдкомой худалдаа наймаанай таhагай, тэрээниие даагша нүхэр Козулинай зүгhөө абтанагүй гэжэ тэрэ шиидхэбэридэ тэмдэглэгдэнэ. Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэри саг үргэлжэ хинан шалгагданагүй. Энэ хүдэлмэридэ олониитын түлөөлэгшэд, эдэбхитэд олоороо хабаадуулагданагүй.

Холын малай гүүртэ, отаранууд дээгүүр ажалладаг колхознигуудай дунда, тэжээл бэлэдхэгшэдэй дунда нүүдэл наймаа hайнаар эмхидхэхэ тушаа нүхэр Козулин анхаралаа табинагүй.

Ажалшадай эрилтэнүүдые шухала эд бараагаар таhалгаряагүйгөөр гүйсэд хангаха, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэриин хойноhоо шанга хиналтые хэхэ гэжэ аймгүйсэдкомой худалдаа наймаанай таhаг уялгалагдаа.

Г. Дондуков.

УРАН ЗУРААШЫН ОЙДО

Уран зурааша Филипп Ильич Балдаев (ФИБ) өөрынгөө гол ажалай хажуугаар манай газетын хүдэлмэридэ үнинhөө хойшо эдэбхитэйгээр хабаадажа, хуушанай үлэгдэлнүүдые, коммунизм байгуулгада hаад тойбо татагшадые сатирын хамуураар хаман зайсуулалсажа ябадаг тула манай уншагшадай дунда мэдээжэ, хүндэтэй болонхой. «ФИБ лэ хадаа иимэ hүбэлгэн хурсаар, шог энеэдэ ехэтэйгээр, шадамар бэрхээр зурана» гэжэ уншагшад хэлсэдэг. Филипп Ильич табин наhа гүйсэбэ. Энэ алдарта ойдо зорюулжа уран зурааша Г. Е. Павловай зураhан нүхэрэй ёhоной шог зурагые доро толилбобди.

Харагты, саткрын баатарые
Харбахаар зэhээд байгааша!
Тэрээнэй годлидо тудуулаад,
Тэршэлжэ хэбтэнэл албан хойрог.
Архинша-хаарташа айшанхай
Атиралдан унуута ябанал даа.

Хобууша-худалшын тэрьелээш
hаа
Хойноhоонь годли хүсэхэ бшуу.
Мэхэтэй хулгайшан зугадааш hаа,
Мэнэл унаса харбуулха бшуу!

Зурагынь Г. Павловай.
Үгэнь Ш. Нимбуевай.

Тобшо дохёо

Хамаг хүсэеэ хандуулха. Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид (Бичура) адууhа малдаа бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэмжээ абажа байнхай. Мүнөө колхозой олонхи гэшүүд—үбгэн залуугүй бултадаа сабшалан, таряалан дээрээ гараад ажаллажа байна. Гэхэ зуура ниитын ажалда хабаададаггүй заримашуул бии байhаар. Жэшээлхэдэ, Шодоева Цыпилма, Ломпилова Цыпилма гэгшэд иимэ шахардуу сагта ямаршье ажал хэнэгүй. Хэтэрхэдээ үдэшэ, үглөөниинь өөhэдтөө нюусаар үбhэ сабшана.

Х. Доржиев.

Эдеэ хоол муугаар бэлэдхэгдэнэ. Заиграйн аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэреэ hайжаруулха зорилгоор hүүлэй үедэ горьтой юумэ хээ. Гэбэшье ниитын эдеэ хоол үшөөл муу буйлуулагдадаг байhаар. Жэшээлбэл, аймагай центртэхи ресторанда эдеэ хоол амтагүйгөөр, ходо нэгэ янзаар бэлдэгдэнэ. Эдеэ хоол бэлэдхэхэ дүршэлтэй тогоошон үгы, официантканууд саг үргэлжэ hэлгэгдэнэ.

Ц. Будаев.

Нүүдэл наймаан эмхидхэгдэнэгүй. Мүнөө халуун хүдэлмэриин үедэ ажалшадай эрилтэ hайнаар хангаха гээшэ ехэ удхашанартай. Тиигэбэшье Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй, илангаяа үбhэшэд, малшадай шухала эрилтэнүүд муугаар хангагдана. Эдэнэр эгээн шухала зүйлнүүдээр: тамхи, зуруул, мылэ гэхэ мэтээр дуталдана. Сүхын сельпогойхид, тэрэнэй мэдэлэй Ноёхондохи хоёр магазин үбhэ хуряалгын эхилhэнhээ хойшо нэгэшье дахин нүүдэл наймаа эмхидхэжэ үбhэшэдтэ эльгээгээгүй байба.

И. Иванов.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭhЭНЭЙ hҮҮЛЭЭР

„Ажалшадай эрилтэнүүдтэ иигэжэ хандадаг юм гү"

Хэжэнгын аймагай зарим, нэрлэбэл, «Коммунизм», «Победа», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ, колхозуудта худалдаа наймаанай хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэhэн, мүн соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байhан тухай дээрэ дурсагдаhан гаршагтайгаар манай газетын июлиин 25-най номерто толилогдоhон шүүмжэлэл бэшэг соо хэлэгдэhэн байгаа.

Шалгажа үзэхэдэ бэшэг соохи баримтанууд зүб гэжэ тодороо. Ажалшадай ажаhуудалай, культурна эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангахын тула тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байна. Мүнөө кинолектори, уран hайханай агитбригада эмхидхэгдээд, колхозуудаар ябажа захалба. Мүн нүүдэл наймаатай автолавкын маршрут гуримшуулагдаа.

Аймагай үбhэшэд, малшадай дунда газетэ, журнал тараалгые эмхидхэжэ, захигшадта саг соонь хүргэжэ байхын зорилгоор хэлхеэ-холбооной контородо, колхозуудай правленинүүдтэ тусхай заабаринууд үгтөө. Энээн тухай ажалшадай депутадуудай Хэжэнгын гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Содномов манай редакцида мэдээсэбэ.

КНДР-эй сүлөөлэгдэhөөр 14 жэлэй ойдо

Социализмын замаар дабшана

Японой империалистнуудай дарлалтаhаа Корейе Советскэ Армиин сүлөөлhөөр арбан дүрбэн жэлэй ой августын 15-да гүйсэбэ. Корейhээ колонизаторнуудай үлдүүлэн намнуулхада Корейн арадай үмэнэ ороноо хүгжөөн hэргээхэ, сүлөөтэ, бэеэ даанхай, демократическа гүрэн байгуулха үргэн зам нээгдээ hэн. Алдарта Ажалай партиин хүтэлбэреэр Корейн Арадай-Демократическа Республикын ажалшад 14 жэлдэ энэ гэгээн гэрэлтэ замаар дабшажа ябана.

30 гаран зуун жэлэй түүхэтэй Корейдэ арбан дүрбэн жэл тон батахан саг гээшэ. Гэбэшье залуу Корейн арадай-демократическа гүрэн энэ богонихон саг болзор соо тон гээгдэнги байдалhаа, хүгжэлтэ тээшэ, феодально-колониальна байгуулалтаhаа социализм байгуулга тээшэ туйлай ехэ алхам хээ.

Корейн Арадай-Демократическа Республика шэрүүн шанга шалгалта барижа гараа. Корейн түүхэдэ үзэгдөө харагдаагүй дайн байлдаанда илажа гараhан байна. 1950 ондо тэрээндэ Америкын Холбоото Штат түрүүтэй империалистическэ 16 гүрэн добтолон орожо, тон ехэ hандарал хохидол ушаруулаа, зэрлиг муухай, буу зэбсэг хэрэглэжэ, гурбан жэлэй туршада шуhата дай хэhэн байна.

Гэбэшье, КНДР-эй арад, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд харата муухай булимтарагшадта диилдээ, дарагдаагүй. Тэдэнэр Хитадай hайндуратанай баатар зоригто отрядуудтай хамта ябажа, социалистическэ лагериин ажалшадай эдэбхитэй дэмжэлгын ашаар дайсанай зэбсэгтэ добтолгодо үсэд шанга харюу үгэжэ, оронойнгоо эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдалые нэрэтэй солотойгоор хамгаалаа.

США-гэй зонхилхы этэгээдүүд, хэдэ хэдэн бусад империалистическэ гүрэнүүд Корейн Арадай-Демократическа Республикые мүнөөшье хүрэтэр мэдэрхэгүй зандаа байhаар. Зүгөөр тэдэнэй мэдэрээгүйшье hаа, КНДР оршон мандажал байдаг юм. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Корейн арад нугаршагүй хүсэ зориг гаргажа, дайнай үедэ hандаргагдаhан ажахыгаа амжалтатайгаар hэргээн бодхоогоод, саашадань хүгжөөжэ байна.

Корейн Арадай-Демократическа Республика оройдоол 3—4 жэл соо промышленна болон хүдөө ажахынгаа үйлэдбэриие hэргээхэhээ гадна, дайнай урда тээхи хэмжээень оло дахинаар үлүүлээ. Энэ хэрэгтэ Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын, социализмын бүхы оронуудай зүгhөө үзүүлhэн ахадүүгэй hайн hайхан туhаламжа шухала үүргэ дүүргэhэн байна.

Советскэ Союзай үгэhэн мүнгэн зөөреэр олон ехэ предприятинууд: тэрэ тоодо Ким Чагай нэрэмжэтэ металлургическа завод, Азидахи томо Супхунска ГЭС, Нампходохи үнгэтэ металлнуудай завод, Сынхоридохи цементын завод, Хыннамска химиин комбинат, Пхеньянай бүд нэхэдэг комбинат болон бусад hэргээн бодхоогдоhон, нилээд үргэдхэгдэhэн байна. Мүн промышленна олон предприятинууд, тэрэ тоодо торгон бүд нэхэдэг фабрика, мяханай комбинат, загаhа-консервын комбинат, кислота гаргадаг завод, будалга-гоёолгын фабрика, трактор-заhабарилгын завод шэнээр баригдаа.

Тэрээнhээ гадна Советскэ Союз предприятинуудта хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэ, барилгын материал КНДР-тэ үгэнэ. Мүн Корейн арадта мори унаа болон эдеэ хоол эльгээдэг юм. КНДР-тэ туhалхын тулада СССР өөhэдынгөө мэргэжэлтэдые эльгээдэг, Корейн мэргэжэлтэдые hургажа гаргана.

Хитадай Арадай Республика ехэ хэмжээнэй нүүрhэ, ээрэгдэhэн утаhа, хүбэн, таряа, барилгын материалнуудые, транспортна хэрэгсэлнүүдые, түмэрөөр хэгдэhэн зүйлнүүдые, машинануудые, загаhа бариха суднануудые, саарhа КНДР-тэ эльгээгээ. Энэнь КНДР-эй арад зоной ажабайдалые түргэнөөр hайжаруулгада угаа ехэ шухала зүйлнүүд байгаа бшуу. Хитадай арадай баатарлиг hайндуратанай отрядууд дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр hэргээн бодхоолгын хүдэлмэридэ, байрын гэрнүүдые, hургуули, больница, түмэр замай хүүргэ болон бусадые барилгада ажаллажа, Корейн арадта туhалhан байна.

Корейн Арадай-Демократическа Республика. Пхеньянай бүд нэхэлгын комбинадай амбулатори.

КНДР-эй Центральна телеграфна агентствын фотохронико.

Болгариин, Румыниин, Чехословакиин, Польшын, Германиин Демократическа Республикын, Венгриин болон бусад ахадүү социалистическэ оронуудай арадууд материал, техникэ Корейдэ үгэhэн, мэргэжэлтэдые эльгээhэн байна.

Мүнөө Корейн Арадай-Демократическа Республика социализм тээшэ ехэ түргэнөөр дабшана. 1957 онhоо хойшо арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб бэелүүлжэ эхилэнхэй. Промышленность болон бүхы арадай ажахые удаа дараалуулан шэнэ техникээр хангаха, промышленностиин шэнэ hалбаринуудые байгуулжа, колониализмhаа үлэмжалан, экономикодонь ушарhан гээгдэлые гүйсэд усадхаха гээшэ табанжэлэй түсэбэй гол зорилго болоно. КНДР-эй табанжэлэй түсэб шэнэ, бүри дээдэ шатын хүгжэлтэдэ орохо, урдань гээгдэнги аграрна-колониальна оронийе түрүү социалистическэ промышленностьтай, социалистическэ томо хүдөө ажахытай индустриально-аграрна орон болгохо юм.

Энэ холын хараата түсэбөөрөө зоригжоhон КНДР-эй ажалшад табанжэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Хүдэлмэришэд, гаралшад, инженернүүд болон техникүүд түсэбөө түргэнөөр дүүргэхын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, продукци ехээр гаргахын тулада хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана.

Республикын арадай ажахын түсэбэй 1959 оной түрүүшын хахадай дүүргэлтэ тухай статистическэ мэдээн hаяшаг Корейн хэблэлдэ толилогдоо hэн. Тэрэнэй ёhоор, КНДР-эй табанжэлэй түсэб бүхы гол шухала зүйлнүүдээрээ мүнөө дүүргэгдээд байна. Энэ жэлэй түрүүшын хахадые 1956 оной тэрэ үеынхитэй сасуулхада гүрэнэй болон кооперативна промышленностиин бүхы дээрэнь гаргаhан продукци 2,9 дахин, мүн үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулхада 75 процентээр ехэ болоо. Промышленна гол шухала продукци: шэрэм, булад, электроэнерги, цемент, химическэ утэгжүүлгын, мүн таряа талха абалгын хүн бүхэндэ хүртэсын талаар КНДР энэ жэлдэ Японие хүсөөд, ахин гараха байна.

КНДР-эй түргэнөөр хүгжэжэ байhан социалистическэ промышленность республикын арадай ажахын бүхы хэрэглэмжые гүйсэд шахуу хангана. Трактор, хүдөө ажахын мүнөө үеын бусад машинануудые, ашаанай автомобильнуудые, хүсэтэ дизельнүүдые, томо экскаваторнуудые, оёдолой машинануудые, радиоприемнигуудые, велосипедүүдые болон гэр дотор хэрэглэгдэдэг бусад машинануудые эгээн түрүүшынхеэ бүтээн гаргадаг болоо.

Социалистическэ промышленностиин хүгжэhэнэй ашаар хүдөө ажахы машина болон бусад техникые жэлhээ жэлдэ бүри олоор абана. Хүдөө ажахые нэгэдүүлгэ амжалтатайгаар түгэсхэгдөө.

Республикын хүдөө ажахын үмэнэ Ажалай партиин табиhан зорилгонууд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ КНДР-тэ ехэ ган гасуур болобошье, Корейн түүхэдэ үзэгдөө, дуулдаагүй ургаса хуряагдаа hэн. 3.700 мянган тонно ороохо таряан абтаа бэлэй. Мүнөө республика өөрыгөө эдеэ хоолоор гүйсэд хангадаг болоо.

Промышленностиин, хүдөө ажахын хүгжэхэтэй хамта республикын национальна олзо доход ургажа, арадай байдал hайжарна, соёл болбосоролынь дээшэлнэ. Мүнөө үедэ республикын экономическа болон культурна хүгжэлтэдэ ехэ амжалтын туйлагдаhанай ашаар город, тосхонуудай бүхы ажалшад болбосон, шанга шадалтай боложол байна.

Гэбэшье ороной урда хубида ажаhуудаг корейцууд, лисынмановска бүлэгэй, Америкын колонизаторнуудай дарлалта доро зобожо тулижа, доромжологдожо байhаар.

Корейн арадай дайсад КНДР-тэ эсэргүү шэнэ дайнда бэлэдхэнэ, бүхы Корейе Америкын монополиин мэдэлдэ оруулхые, тэрэниие Алас Дурна зүгтэхи сэрэгэй база болгохые хүсэнэ.

Теэд Корейн Арадай-Демократическа Республикын хүгжэн мандажа, шэнэ хүсэ нэмэжэ байлгадань ямаршье юумэн hаад ушаруулжа шадахагүйл.

Я. КАДУЛИН.

ТҮРҮҮ АРГААР АЖАЛЛАНА...

Энэ үүсхэл ехэ аша туhатай, hайшаалтай. Энээниие дэмжэжэ, ажалдаа нэбтэрүүлхые оролдыт, нүхэд барилгашад.

Үдын урда бэедэ эвенк үхибүүдэй hурадаг интернат hургуулиин саанахана хирпиисээр баригдажа байhан олон дабхар гэрнүүд үдэр бүри үндыжэ байhандал харагдана. Энэмнай городой Октябрьска районой 5-дахи квартал гээшэ.

hаяхан болотор хооhон байhан талада мүнөө 2—4 дабхар хэдэн гэрнүүдэй торхо бодонхой, олон гэрнүүдэй hуури табигдажа эхилэнхэй. Хэдэхэн жэлэй үнгэрөөд байхада эндэ городой болбосон түхэлтэй район бии болохо юм.

Мүнөө эндэ «Бурстрой» трестын 4-дэхи управлениин барилгашад ехэ оролдосотойгоор ажаллажа байна.

Али бригадынхид ажалдаа шалгарнаб гэжэ управлениин хүтэлбэрилэгшэдhөө асуухада ажахын тоосоондо ороhон комплексно бригадынхид тухай магтан хэлсэнэ.

—Барилга дээрэ ажахын тоосоондо ороhон комплексно бригадануудые энэ жэлэй эхеэр байгуулhан байнабди,—гэжэ барилгын управлениин начальник нүхэр Антонов хөөрэнэ. Тиигэжэ барилга түргэдхэхэ, барилгын материалнуудые алмаха, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха түрүү арга бэдэржэ эхилээбди. Мүнөө эдэ комплексно бригадануудай яhала hайн үрэ дүн харуулаа. Ажал хүдэлмэритэйнь танилсахаяа hанабал нүхэр С. Братчиковай хүтэлбэрилдэг бригадада ошоходотнай болохо гэжэ тэрэ мандада дурадхаа hэн.

Уданшьегүй 5-дахи кварталай котельнэ барижа байhан нүхэр С. Братчиковай бригадынхидтай уулзаhан, ажал тухайнь хөөрэлдэhэн байнабди.

Нэн түрүүндэ хайшан гэжэ ажахын тоосоондо барилгын бригадые оруулhан ушар маниие hонирхуулаа.

Тиихын тула комплексно бригадануудые эмхидхэхэ хэрэгтэй, — гэжэ нүхэр Братчиков хөөрэнэ. Иимэ бригадада шулуушан, дархашуул, хамhабариин ажал хэдэг хүдэлмэришэд байха зэргэтэй. Тиихэдээ бригада нэгэ барилга абажа, hууриhаань эхилээд оройдонь хүрэтэр гол хүдэлмэринүүдынь сүм дүүргэхэ болоно бшуу. Энээнhээ үлэмжэлээд бригадада томодхогдоhон наряд, жэшээлхэдэ, нэгэ барилга эхилээд дүүргэхэ гэhэн даабари үгтэхэ арга олдоно.

Иимэ нарядаар хүдэлхэдөө бригадынхид хүдэлмэреэ саг болзортонь, hайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө оролдоно. Тиихэдэ бригадын гэшүүд наряд үгы гэжэ гү, али бусад шалтагаануудhаа боложо үнэтэ сагаа миин гээхээ болибо.

Урдань комплексно бригадын байгуулагдаадүйдэ барилгын гол мэргэжэлтэд: шулуушад, модошо дархашуул бэе бэеэ гэхэ гү, али өөhэдынгөө хүдэлмэриин ээлжэеэ хүлеэжэ, сагаа хосороодог байгаа. Харин мүнөө иимэ юумэ огто үгы болонхой. Нүхэр Братчиковай бригадада 9 шулуушад, 5 дархашуул, 3 хамhабариин ажал хэдэг хүдэлмэришэд бии. Эдэнэр алишье хүдэлмэри хэхэдээ булта сугтаа, бэе бэедээ туhалалсадаг. Энэ минии мэргэжэлэй, тэрэ шинии гэхэ илгаа байхагүй. Бригадынь гэшүүд булта 2—3 мэргэжэлтэй болонхой.

Барилга дээрэ элдэб алдуу гаргаха, заримдаа муу шанартайгаар хээд, дахин шэнээр заhахашье ушар гарадаг гээшэ. Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ нэгэ мэргэжэлтэдэй бригада нүгөөдүүлэйнгээ хүдэлмэриин хойноhоо хинадаггүй, манай хэрэг бэшэ гэжэ hанадаг байгаа бшуу. Комплексно бригада боложо ажаллахада дээрэ дурсагдаhан алдуу эндүүнүүд усадхагдаа. Хүдэлмэришэд ажалдаа харюусалгатайгаар хандажа, нүхэдэйнгөө ажалаар hонирхожо, хэрэгтэй болоо hаань туhаладаг, үгышье бол шанга эрилтэ табидаг болоо. Илангаяа барилгын материалнуудые зүбөөр гаргашалха тушаа бригадын гэшүүд ехээр анхардаг болонхой.

Эдэ бүгэдын ашаар нүхэр Братчиковай бригада hүүлэй 3 hарын туршада 5850 түхэригэй элдэб материалнуудые алмажа, мянга гаран түхэриг мүнгэн шан абаhан байха юм.

Барилга дээрэхи хүдэлмэри иимэ шэнэ аргаар эмхидхэхэдэ барилга түргэдхэгдэхэ, шанарайнь hайжархаhаа гадна, хүдэлмэришэдтэ өөhэдынгөө шадабари дээшэлүүлхэ, барилгын бусад мэргэжэл олохо арга боломжо байгуулагдана гэжэ нүхэр Братчиковай бригадын дүй дүршэл элитээр харуулна. Тус бригадынхид даабаряа үдэр бүри 150—160 процент дүүргэнэ.

Барилга эрхилхэ энэ түрүү арга республикын колхоз, совхозуудаар үргэнөөр хэрэглэбэл ехэ hайн байгаа. Мүнөө үедэ хаа хаанагүй ехэ барилга хэгдэнэ. Теэд олонхи ушарта эдэ барилгануудые мэргэжэлгүй элдэб хүнүүдhээ сугларhан хулhэнэй бригаданууд хэнэ бшуу. Хэды ехэ мүнгэн гаргашалагдана гээшэб, хэды удаан сагта барилга хэгдэнэб? Гадна ямар шанартай барилганууд бэ?

Туйлаhан түрүүшынгээ амжалтануудаар нүхэр Братчиковай бригадынхид hанаагаа амарнагүй. Бидэнэр бригадаяа бүри томо болгохо, бусад мэргэжэлтэдые — штукатурщик, шэрдэгшэдые бригададаа оруулжа, барилгын бүхы хүдэлмэри хэдэг болохомнай гэжэ бригадир хөөрэнэ.

Д. Цыренов.

ШАТАР

Улан-Удэ городто Россин Федерациин «Б» классай шатаршадай дунда үнгэргэгдэжэ байгаа харадаггүйшүүлэй мүрысөөн үргэлжэлнэ. Зургаадахи уулзалгын эхилхэдэ Хабаровска, Примориин хизаарай, Эрхүүгэй областиин, Яхадай АССР-эй шатаршад Новосибирскын, Читын областьнуудай, Бурядай АССР-эй, Алтайн хизаарай түлөөлэгшэдтэй наадаһан байна. Уулзалгын удаа Примориин шатаршад түрүү һуурида ябана.

Долоодохи уулзалгада Алтайн түлөөлэгшэд Примориин шатаршадта 2,5:4,5 гэһэн тоотойгоор шүүгдээ. Читынхид Хабаровскын командые, Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэд Амурай областиин шатаршадые шүүгээ. Бурядай АССР-эй, Эрхүүгэй областиин командануудай тэнсээ.

Долоон уулзалгын удаа. Приморин хизаарай, Читын областиин шатаршад тус тустаа 28 — 28 очкотой, Новосибирскэ область — 22, Алтайн хизаар—21,5, Яхадай АССР —21, Эрхүүгэй область — 19,5, Амурай область — 16,5, Бурядай АССР—13,5, Хабаровска хизаар 12 очкотой болоод байна.

К. Сыденов.

Геологическа аяншалгада 5 мянга шахуу хүн хабаадалсаа

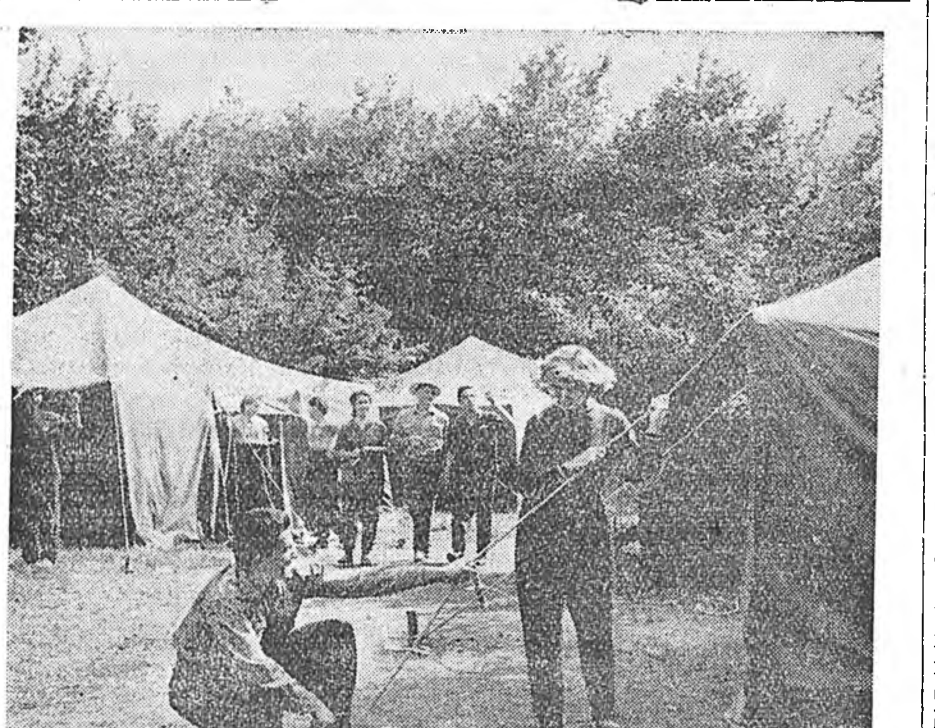
Бурят оронойгоо ашагта малтамалнуудые элирүүлэлсэжэ, Эхэ оронойгоо ашагай ажахые түргөөр хүгжөөлгэдэ туһалалсая гэһэн уряатайгаар Бурядай АССР-эй геологическа управлени, ВЛКСМ-эй обком энэ жэлэй хабар республикын бүхы залуушуулда хандаһан юм.

Тэрэ хандалгыень республикымнай промышленна предприяти, эмхи зургануудай колхоз, совхозуудай ажалшад, илангаяа залуушуул ехээр һайшаан дэмжэһэн юм.

Хабарай урин дулаан сагай эрэһэнһээ хойшо 400 шахуу отряд эмхидхэгдэжэ, ашагта малтамалнуудые бэдэрхээ тайга руу зорин гарһан байна. Гадна ой модо хахуулагшад агнуушад, модо бэлдэхэлгэ дээрэ ажаллагшад нэгэ нэгээрэ, бүлэг бүлэгөөрөө ябажа, ой тайгын нюусые һайн дураараа элирүүлэнэ. Хабар, зунай үедэ геологическа аяншалгада хамта дээрээ 5 мянга шахуу хүн хабаадалсаа. Геологическа аяншалгада гараһан һургуулинуудай һурагшад, студентнэр ашагта малтамалнуудай бэдэрэлсэхынгээ хажуугаар һонирхолтой үргамал, шубуудые замдаа суглуулжа, һургуулинуудтаа асараа. Аймаг бүхэндэ эмхидхэгдэһэн геологическа штабууд ашагта малтамалнуудай бэдэрэлгэдэ хүдөөгэй ажалшадые хабаадуулха талаар ехэ ажал хээ. Аяншалгын үедэ элирүүлэгдэһэн ашагта малтамалнуудай олон тухай зуугаад мэдүүлгэ мүнөө Бурядай Геологическа управлениидэ оронхой. Мэдүүлэгнүүд дотор хэлэгдэһэн баримтануудые элирүүлхын тула мэргэжэлтэй геологууд ашагта малтамалнуудай олдоһон газарые һайса шэнжэлхээ мордоно.

Ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ хүдэлмэри октябриин 1 хүрэтэр үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

И. Будаев.

АЯНШАЛГАДА.

Хилын саанаһаа

ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин Пекиндэ ерэбэ

ПЕКИН, августын 13. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин тусхай самолёдоор мүнөөдэр Пекиндэ ерээ.

Мароккын правительствын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, августын 13. (ТАСС). Сахарада Франциин ядерна туршалгаһаа Африкын олон түмэн хүнүүдтэ тохёолдохоёо байһан аюулда дэлхэйн олониитын анхарал хандуулхын тулада уласхоорондын органуудта дары хандаха гэжэ шиидэһэн тухайгаа Мароккын правительство мэдүүлээ.

Мароккын правительствын үсэгэлдэр болоһон заседаниин һүүлээр иимэ шиидхэбэри абтаһан байгаа. Гадаадын оронуудай информационно агентствонуудэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Сахарада ядерна зэбсэгэй туршагдахаяа байһан тушаа Мароккын правительствын нотые Франциин хүлеэн абаагүй тухай правительствын гэшүүдтэ Мароккын премьер-министр Абдалла Ибрагим дурсагдаһан заседани дээрэ мэдээсэһэн байна.

Индо-Хитадта эб найрамдал хангаха

ПЕКИН, августын 13. (ТАСС). Һүүлэй үедэ Лаоста шахардуу шанга байдалай тохёолдоһонһоо уламжалан, Хитадай олониитын горьтойгоор һанаагаа зобожо байһые Хитадай центральна газетэнүүд элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Женевэдэхи хэлсээе эбдэхэ, КНР-эй аюулгүй байдалда гай түбэг татаха зорилгоор США-гэй болон Лаосой королевскэ правительствын гаргажа байһан ябуулганууд Хитадай правительствын болон арадай зүгһөө шууд сохилто абаха гэжэ «Жэньминь жибао» газетэ мэдүүлнэ.

ВФДМ-эй V ассамблей

ПРАГА, августын 13. (ТАСС). Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн Федерациин V ассамблей хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Бүхы түбиинүүдтэхи оронуудай залуушуул болон арадуудые һонирхуулжа байһан асуудалнуудые дэлхэйн элдэб оронуудай эдир залуу хүбүүд, басагад түлөөлэгшэд мүнөөдэрэй заседани дээрэ саашадаа тон эдэбхитэйгээр, ехэ дэбжэлтэтэйгээр зүбшэн хэлсээ. Дайнай аюулые зайсуулхаб, энэ зорилгые бэелүүлхын түлөө, залуушуулай золтой жаргалтай ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ залуушуулай үүргэ ехэ хүсые хайшан гэжэ урэ ехэтэйгээр эмхидхэжэ жагсаахаб гэһэн асуудалнууд тухай мүнөөдэр Европын, Азиин, Африкын оронуудай делегадууд хөөрэлдөө.

Б. Бернинниин, К. Эшарай элидхэлнүүд тушаа Ирагай залуушуулай түлөөлэгшэ Рахим Ажина түрүүлжэ үгэ хэлээ. Эхэ оронойнгоо бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ Ирагай залуушуулай баатаршалга гаргадаг тухай, шэнэ ажабайдал зохёон байгуулгада тэдэнэй эдэбхитэйгээр хабаададаг тухай үгэ хэлэгшэ хөөрөө.

Болгариин залуушуулай түлөөлэгшэ И. Абаджиев үгэ хэлэбэ. Болгариин залуушуулай золтой баяртайгаар ажаһуудаг тухай тэрэ хөөрөө. Эб найрамдалай, арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө болгар залуушуулай эрид шууд тэмсэхээр шиидэнги байһан тухай тэрэ хэлээ. Бүхы оронуудай залуушуулай харилсаа холбоо үргэдхэхэ шухала байһые онсолон тэмдэглээд, Балканай оронуудай залуушуулай конференци зарлаха тухай Румыниин залуушуулай делегадай дурадхалые Болгариин түлөөгшэ дэмжэһэн байна.

Испаниин залуушуулай түлөөлэгшэ басаганда түрүүлэгшэ үгэ үгэбэ. Франкогой засаг түрэдэ эсэргүүсэн баатарлиг тэмсэл хэжэ байһан Испаниин эдир залуу хүбүүд, басагадай хүндэлэлдэ зорюулагдан зал соо удаан альга ташалган болоо. Испаниин залуушуулай тон хүндэ хүшэр байдалда ажаһуудаг тухай, фашистнуудта буляагдаһан эрхэеэ хамгаалан, эрэлхэгээр тэмсэжэ байдаг тухай Испаниин залуушуулай түлөөлэгшэ хэлэһэн байна.

МНР-эй залуушуулай түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ залуушуулай хүсые бүри ехээр эмхидхэн жагсааха шухала байһые онсолон тэмдэглээ. Һүүлээрнь ассамблейдэ Ирагай премьер-министр Абдель Керим Касимай эльгээһэн амаршалгын бэшэгые түрүүлэгшэ уншаа. Бэшэг соо иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ: эб найрамдалай, уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ залуушуулай харилсаатай байхань шухала. Тиимэһээ тус ассамблейн ехэ удхашанартай байһан тухай бэшэг соо заагдана.

Мандатна комиссиин тоосооной уншагдаһанай һүүлээр, Урда Африкын залуушуулай түлөөлэгшэ Х. Биль трибунын дэргэдэ ерэнэ. Эдэ оронуудай арадууд болон залуушуулые һонирхуулдаг гол асуудалнууд—национальна бэеэ даанхай байдалтай болохо, мүн залуушуулай ажамидаралай эрхэ байдалые һайжаруулхын түлөө, ажал хэхэ, эрдэмдэ һураха эрхын түлөө тэмсэлэй асуудалнууд тухай тэрэ тогтожо хэлээ.

Эб найрамдалай, дэбжэлтын түлөө, залуу үетэнэй зол жаргалтай ажабайдалай түлөө тэмсэжэ байһан бүхы дэлхэйн залуушуултай албан арадай һаналаа нэгэдэжэ байһан тухай Албаниин ажалша залуушуулай союзай ЦГ-тэй нэгэдэхи секретарь Т. Любоня хэлэһэн байна.

Америкын гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн нээгдэбэ

БУЭНОС-АЙРЕС, августын 12 (ТАСС). Америкын гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн мүнөөдэр Сант-Ягодо (Чили) нээгдэбэ. США-гэй гүрэнэй департаментын тон ехэ баалалтаар зарлагдаһан энэ зүблөөн «Караибска далай шадар тохёолдоһон шахардуу шанга байдалые» зүбшэн хэлсэхэ ёһотой юм. Үнэндөө зүблөө зарлалгые үүсхэгшэд Куба болон Венесуэладэ хэгдэжэ байһан горьтойхон демократическа хубилалтануудые бэелүүлгэдэ һаад ушаруулха зорилгоор эдэ оронуудай правительствонуудта баалалта хэхын тулада Америкын гүрэнүүдэй организациие (ОАГ) хэрэглэхэ хүсэлтэй..

Зүблөөе нээхэдээ, Чилиин президент Алессандри Латиин Америкын оронуудтахи зонхилолгые буруушааха зуураа, иимэ засаг түрэ тогтоохо аргатай болгоһон эрхэ байдал зайсуулан усадхагдаха бэеэ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Зүблөөниинь 5 үдэр соо үргэлжэлхөөр тухайлагдана. Түрүүшын пленарна заседани нээмэлээр хэгдээд, саашадаа зүблөөнэй хүдэлмэри хаамалаар үнгэргэгдэхэ юм.

Кубын болон Венесуэлын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха зорилгоор ОАГ-ые хэрэглэхэ гэжэ США-гэй һанаашалжа байһыень Латиин Америкын олониитэ ехээр шоо үзэнэ. Энэ һанаашалгые буруушааһан ехэ митинг мүнөөдэр Чилиин ниислэлдэ болоо. Хэдэ хэдэн политическэ партинууд, ниитын организацинууд энэ митингые эмхидхэһэн байха юм. Митингдэ хабаадагшад США-гэй хараа бодолые буруушааха зуураа, Кубын болон Венесуэлын арадуудые дэмжэжэ байһанаа эрид шууд мэдүүлһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК, августын 13 (ТАСС). Агентствонүүдэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн гол ёһые сахиха шухала гэжэ Латиин Америкын хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй делегацинууд Америкын гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй пленарна заседани дээрэ хэлэһэн байна. Бүхы заседанинууд дээрэ хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаха ёһотой гэһэн дурадхалынь баталан абтажа, Кубын гадаадын хэрэгүүдэй министр Рауль Роа түрүүшын илалта туйлаба гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент онсолон тэмдэглэнэ.

Караибска далай шадарай оршон байдалые шэнжэлхын тулада саг зуурын тусхай комитет байгуулха гэһэн дурадхал США-гэй гүрэнэй секретарь Гертер оруулаа гэжэ корреспондент мэдээсэнэ.

Уругвайн депутадуудай палатын тогтоол

МОНТЕВИДЕО, августын 12 (ТАСС). Америкын оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй боложо байһантай дашарамдуулан Венесуэлын болон Кубын арадуудтай, правительствонуудтай һаналаа нэгэдэжэ байһанаа мэдүүлһэн тогтоол Уругвайн депутадуудай палата гаргаһан байна. Венесуэлын болон Кубын арадуудта, мүнөөнэйнь правительствонуудта аха дүү ёһоор талархажа байһанаа Уругвайн парламент энэ тогтоол соогоо элирхэйлэн мэдүүлхэ зуураа, Америка түбиие бузарлажа байһан хархис муухай хатуу засагуудые буруушааха зорилготой хэмжээнүүд абтаха ёһотой гэжэ тоолоно.

Латиин Америкын оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ США-гэй хамааралсалгые буруушаана

МЕХИКО, августын 13. (ТАСС). Латиин Америкын хэрэгүүдтэ США-гэй хамааралсалгые буруушааһан мэдүүлгэ Мексикын арадай парти толилоо.

Америкын гүрэнүүдэй организациин советэй үүсхэлээр зарлагдаһан Латиин Америкын оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Сант-Ягодохи конференци тухай тогтохо зуураа, энэ конференциинь Латиин Америкын оронуудые мэхэлхэ гэһэн ябадал болоно, Америкын гүрэнүүдэй организаци—Американ Холбоото Штадуудай дуулгамай зэбсэгынь болоно гэжэ Мексикын арадай парти заана.

Эб найрамдалай политикые хамгаалха Кубын национальна советэй мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 13. (ТАСС). Эб найрамдалай политикые хамгаалха национальна советэй мэдүүлгые Кубын «Нотисиас де ой» газетэ толилоо. Н. С. Хрущевой Д. Эйзенхауэрай айлшалалсахаа байһанда хананги байһанаа тус совет мэдүүлгэ соогоо элирхэйлнэ.

Премьер-министр Никита Хрущевой Вашингтондо, президент Эйзенхауэрай Москвада аяншалха тухай мэдээсэлые эб найрамдалай тала баригшад бултандаа баяртайгаар һайшааха ёһотой. Эдэ уулзалганууд эб найрамдалай хэрэгэй угаа ехэ илалта лаб болохо байна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Эб найрамдал хамгаалха хүдэлөөнэй бүхы оронуудта ехээр дэлгэржэ байһан үедэ энэ түүхэтэ уулзалга боложо, үгээ ойлголсон гуримшуулха хэрэгтэ туһалха, дээдэ тушаалтадай зүблөө зарлаха замда ехэ удхашанартай алхам болохо байһаниинь лабтай гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Энэ уулзалга бүхы арадуудай энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые бэелүүлгэдэ туһалха гэжэ мэдүүлгэ соо саашадаа хэлэгдэнэ. Дай һужэрөөгшэдтэ эсэргүү тэмсэл шангадхахыень, атомна зэбсэг хорихо, тэрэниие туршахаа болихо ябадал туйлахыень, дээдэ тушаалтадай зүблөө зарлахын түлөө, оронуудай, түбинүүдэй хоорондо худалдаа наймаанай, соёл культурын холбоо байгуулхын түлөө тэмсэхыень, байдалаа тодорхойлхо арадуудай эрхэ хамгаалхыень уряалан, эб найрамдалай тала баригшадые бултыень уряалан, эб найрамдалай политикые хамгаалха Кубын национальна совет хандаһан байна. Атомна дайнай аюулһаа айнгүйгөөр хүн түрэлтэнэй ажаһууха ябадал хангажа шадахаар хэлсээ удааруулангүй баталха тухай эрилтэ арад зон эгээл мүнөө, угаа ехэ удхашанартай уулзалгануудай болохоо байһан үедэ хэхэ ёһотой.

СҮЛӨӨГӨӨ ОЛОҺОН ИНДИИН 12 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Арбан хоёр жэлэй саада тээ Индиин сэнхир хүхэ огторгой өөдэ бэеэ даанхай энэ ороной шараулаан-сагаан-ногоон үнгэтэй туг намилзан мандаа һэн. «Джай Хинд» (Инди мандаха болтогой!)—Делидэхи улаан Хэрэмдэ 1947 оной августын 15-да Джавахарлал Неругэй хэлэһэн эдэ үгэнүүд Индустанай хахад ольторогой бүхы булан тохойгоор далайн долгин шэнгеэр эбхэрэн тараа һэн. Энэ долгиной хүсөөр британска колониализмын хүндэ хүшэр, бузар муухай богоолшолгые Инди усадхаа һэн.

Олон зуун жэлэй түүхэтэй Индиин агууехэ арадта үнгэрһэн 12 жэл тон богонихон болзор гээшэ. Эгээл тиимэһээ экономико болон соёл культураяа хүгжөөлгэдэ туйлаһан тэрэнэй амжалта улам ехэ болон харагдана. Тус орон түрүүшынишье һаа, бэеэ даанхай өөрынгөө экономикые байгуулха талаар онсо шухала алхам хээ. Республикын индустриальна шэнэ һалбаринууд—ороной металлурги, машина бүтээлгын, станок бүтээлгын, химиин промышленность байгуулагданхай.

Арбан жэлэй саада тээ, өөрынгөө экономико байгуулха үедөө Инди эгээл гээгдэнги оронуудай нэгэн байһан юм. 1949 ондо республика дотор Англиһаа 42 дахин бага нүүрһэ, 51 дахин бага булад, 42 дахин бага нефть, 80 дахин бага электрын хүсэн хүн бүхэндэ хүртэдэг байгаа. Колониальна дарлалтаһаа сүлөөржэ, Инди өөрынгөө экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ ахидна. Мүнөө промышленна үйлэдбэриингөө үргалтын талаар зүүн зүгэй социалистическэ бэшэ оронуудай дунда нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Индиин промышленна үйлэдбэриин юрэнхы хэмжээн 1949 онһоо 1958 он хүрэтэр 1,5 дахин ехэ болоо.

Уласхоорондын удхашанартай эб найрамдалда дуратай политика ябуулжа, Инди экономикодоо иимэ ехэ амжалта туйлаа. Эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэй суг хамта Инди уласхоорондын түгшүүрилые һулаоуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ аша туһа хүргөө. Корейдэхи дайн сэрэгые болюулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр туһалаа, Египедтэ англо-франко-израилиин эзэрхэг түримхэй добтолгые эрид буруушаагаа. Бандунгда, мүн Каирта болоһон Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференци дээрэ Инди колониализмые буруушааһан байна. Гадна Алжирай асуудалые үнэн сэхээр гуримшуулхые, Ази болон Африкын арадуудай доторой хэрэгтэ империалистическэ гүрэнүүдэй хамааралсахые энэ дары болюулха эрилтэ табина. «Панча шила»—амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха табан эрилтэнүүд—Индиин гадаадын политикын үндэһэ һууринь мүн болоно.

**

Һаруул һайхан ерээдүйн түлөө тэмсэлдээ Инди үнэн сэхэ, найдамтай хани нүхэдтэй. Тэдэ нүхэдынь социалистическэ оронуудай арадууд болоно. Индиин финансын министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Индиин республикада Советскэ Союзай туһаламжын хэмжээн 1 миллиард 233 миллион рупий (нэгэ рупий 0,83 түхэриг юм) болоно. Энэ туһаламжаар олон промышленна предприятинууд баригдажа байна. Тэдэнь ороной индустриальна экономикын үндэһэ һуури болохо юм.

Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан Бхилайдахи металлургическа заводһоо мүнөө ороной бүхы түб городуудай промышленна предприятинуудта шэрэм эльгээгдэнэ. Эльгээгдэдэг шэрэмэй үнэ сэнгынь Баруун Германиин фирмэнүүдэй барижа байһан Руркеладахи металлургическа заводой үгэдэг шэрэмһээ тонно бүхэнэй 12 рупийгаар химда юм. Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан завод Руркеладахи заводһоо хоёр дахин ехэ шэрэм үгэнэ гэжэ «Хиндустан Таймс» газетэ бэшэнэ.

Советскэ, индийскэ мэргэжэлтэдэй суг хамтын ажал агууехэ хоёр арадуудай һайн һайхан хани барисаае тодорхойлно.

Индиин хүдэлмэришэд, техникүүдтэ Советскэ Союзай мэргэжэлтэдэй нүхэд шэнгеэр хандадаг, суг хамтадаа хүдэлһэн индийскэ нүхэдтөө хани ёһоной туһаламжа үнэн зүрхэнһөө хүргэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байһан туладань совет хүнүүдые Индидэ ехээр хүндэлдэг болонхой. Республикын гурбадахи табан жэлэй түсэбые бэелүүлхын тула 1 миллиард 500 миллион түхэригэй шэнэ урьһаламжа Индидэ үгэхөөр Советскэ Союзай бэлэн байһан тухай Индиин финансын министерствын мэдээсэлые эндэхи олониитэ ехэ ханангяар угтаа.

**

Экономическа болон социальна хүгжэлтэдөө Индиин арадай туйлаһан амжалта тон ехэ. Гэбэшье колонизаторнуудай зонхилго доро 200 жэлэй туршада байһан орондо тохёолдолог бэрхэшээлнүүд мүн лэ ехэ. Мүнөө ороной промышленна предприятинуудай, худалдаа наймаанай, финансын органуудай горьтойхон хубинь хариин монополинуудай гарта байһан ушар эдэ бэрхэшээлнүүдэй нэгэн болоно. Мүнөө орон дотор хариин 572 компани, тэрэ тоодо Англиин 398, Америкын 59 компани хүдэлдэг юм. 1952 онһоо 1956 он хүрэтэр колонизаторнууд энэ оронһоо миллиардһаа дээшэ рупий хэмжээнэй олзо доход абаа.

Индиин экономикын шухала хэдэ хэдэн һалбаринуудта хариин зонхилогшодой эзэрхэжэ байһан дээрэһээ боложо, орон дотор хүдэлмэригүйдэлгэ бии. Хариин капиталистнууд Индиин буржуазиин хархис бүлэг хүнүүдтэй суг хамта орон дотор предприятинуудые национализацилха хэрэгтэ эсэргүүсэнэ, тэрэшэлэн промышленностиин гүрэнэй мэдэлэй предприятинуудые хүгжөөхэ ябадалда һаад хэнэ. Хархис хүсэнүүд гүрэнэй мэдэлэй ажахынуудые хүгжөөхэ ябадалда һаад хэнэ, национализацилха түсэбүүдые таһалдуулна, тиигэжэ хүдэлмэригүйдэлгэтэй тэмсэхэ хэрэгые бэрхэшээлтэй болгоно гэжэ профсоюзуудай бүхэиндийскэ конгрессэй генсоведэй һүүлшын сесси Индиин хүдэлмэришэн ангиин анхаралые хандуулаа һэн. Гэхэ зуура, энэ оной май һарада олон хүдэлмэригүйшүүлэй байхаһаа гадна, үдэртөө оройдоол нэгэ час хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй тоо 20 миллион, 4 час хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй тоо 45 миллион хүрэһэн байна.

Иимэ эрхэ байдалда Индиин хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл бүри шангадана. Хүдэлмэришэн анги оронойнгоо үнэн сэхэ бүхы хүсэнүүдтэй суг хамта хариин капиталые национализацилхын түлөө, бүхы эрхэтэдые хүдэлмэреэр хангахай забастовкын хүдэлөөнэй үргалтаа гэршэлжэ үгэнэ. Баруун Бенгалида забастовкодо хабаадагшадай тоо гурба дахин олошороо.

Колонизаторнууд тон олон таряашадые газаргүй болгоо, үгырэл, ядаралда хүргөө. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээе дээшэлүүлхын зорилгоор Индиин правительство помещигүүдэй газарые бага болгожо, аграрна реформо үнгэргөө. Колонизаторнуудай эзэмдэлгэһээ хойшо Индиин хүдөө ажахы хүсэд хүрэхэ ороохо таряа үшөөл абажа шаданагүй.

Эдеэ хоолой, хүдөө ажахын министр Джайнын мэдүүлһэнэй ёһоор, гурбадахи табанжэлэй түсэбэй эсэстэ Индидэ жэл бүри бага хэмжээгээрнь тоолоходо 100 миллион тонно ороохо таряан хэрэгтэй болохо юм. Тиимэһээ ерэхэ табан жэлэй туршада ороохо таряа абалгаяа 40 процентээр ехэ болгохо шухала. Теэд Индиин хүдөө тосхоноор мүнөө болотор ехэнхи газарые помещигүүдэй эзэлжэ байхадань иимэ ехэ ороохо таряа абахын тула хүдөө ажахыгаа хайшан гээд түргөөр дэбжэхэб? Орон дотор үнгэргэгдэһэн аграрна реформо таряаша олониитын ажабайдалда ехэ хубилалта хээгүй гэжэ эндэхи хэблэл мүнөө бэшэдэг болонхой.

Индиин хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха, эрид дэбжээхэ зорилго мүнөө эгээл шухала хэрэг болонхой. Ороной түрүү хүнүүд энэ зорилтые шиидхэхын тула мүнөө оролдожо байна.

**

Индиие һэргээн бодхоохо хэрэг—орёо, удаан болзорой хэрэг мүн. Гэбэшье хэзээ нэгэтэ энэ хэрэг бэелүүлэгдэхэ байха. Индиин халуун нарата газар дайдаар уһалуурин шэнэ каналнууд малтагдаха, бүтүү тужа тайгаар түмэр харгынууд табигдаха, орон холын булан тохойгоор шэнэ завод болон фабрикануудай һуртэ байшангууд бодхоохо.

ВЛ. ЛИ

Түүхын науканууай кандидат.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни — 34-05, сельского хозяйства и советского строительства — 47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации — 35-14, культуры — 24-74, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов, корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н01117. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5032.